

Izborni sustav i rezultati lokalnih izbora održanih 20. svibnja 2001.

*Jasna Omejec**

UDK 342.8 (497.5)

Stručni rad

Primljeno: 18. 3. 2002.

Prihvaćeno: 20. 4. 2002.

U razdoblju od 1992. do 2001. godine izborni sustav za članove predstavničkih tijela županija, gradova i općina bio je paralelni ili mješoviti razmjerno-većinski. Donošenjem novog zakona o lokalnim izborima 2001. godine, taj se sustav mijenja u čisti razmjerni, zasnovan na zatvorenim kandidacijskim listama političkih stranaka ili birača. Dana 20. svibnja 2001. provedeni su opći lokalni izbori. U radu se prikazuju rezultati tih izbora te se analiziraju posljedice primjene novog izbornog sustava za lokalna predstavnička tijela.

Ključne riječi: lokalni izbori, kandidacijske liste, nezavisne liste, političke stranke, koalicije, stranačka pripadnost izabranih kandidata, stranačka pripadnost župana, gradonačelnika, općinskih načelnika

* Dr. sc. Jasna Omejec, docentica Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; sutkinja Ustavnog suda Republike Hrvatske

I. Obilježja lokalnih izbora**

Problematika lokalnih izbora nije predmet posebnog interesa hrvatske pravne i politološke doktrine. O toj problematici ne postoje ili postoje samo rijetke monografije i članci, koje se većinom zadržavaju na analizi zakonâ o lokalnim izborima koji su važili ili važe u Republici Hrvatskoj kao pozitivno pravo.¹

Stoga se osobito vrijednom pokazuje analiza značenja i pojma lokalnih izbora što ju je provela stručna radna skupina Hrvatskog pravnog centra iz Zagreba u listopadu 2000. godine. U njoj se navodi:

“Izbori su politički proces kojim se uspostavljaju predstavnička tijela u različitim zajednicama. Međusobno se razlikuju prema strukturnim, procesnim i sadržajnim obilježjima, te političkom i društvenom utjecaju i važnosti. Njihovo značenjsko razlikovanje izraženo je u *hijerarhiji izbora* kao ljestvici na kojoj su pojedine vrste izbora poređane sukladno važnosti za opći politički i društveni život neke zemlje.

Opća hijerarhija izbora podrazumijeva značenjsku nadređenost nacionalnih lokalnim izborima u svim zemljama. Ta se činjenica katkad izražava i u oštrome vrijednosnom i tipološkom razlikovanju nacionalnih od lokalnih izbora. U Njemačkoj se, primjerice, nacionalni izbori nazivaju glavnim (*Hauptwahlen*), a lokalni sporednim izborima (*Nebenwahlen*). Lokalni su izbori sporedni jer nemaju posljedica za nacionalnu vladu i parlament, u njima se nerijetko samo projiciraju teme koje su važne za nacionalne izbore, te birači subjektivno procjenjuju da nisu osobito važni. U Italiji se, nadalje, izbori za nacionalni parlament nazivaju političkim (*elezioni politiche*), a lokalni administrativnim izborima (*elezioni amministrative*).

** Ovaj je rad nastao u okviru znanstvenog projekta *Novi hrvatski pravni sustav* Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a njegove glavne teze iznesene su i kratko elaborirane na savjetovanju *Reforma lokalne samouprave*, koje je u organizaciji Instituta za javnu upravu održano 6. i 7. ožujka 2002. u Zagrebu.

¹ Usp. Hrženjak, Juraj: *Lokalna samouprava i predstojeći izbori u Republici Hrvatskoj* Univerzum, Varaždin, Zagreb, siječanj, 1997; Palarić, Antun/Kopajtlich-Škrlec, Nives: *Lokalni izbori i referendum - zakoni, izmjene zakona, komentari, praksa*, Biblioteka: Zakoni i propisi Republike Hrvatske, Stručna i poslovna knjiga, Zagreb, 1996.

Pretpostavlja se, naime, da u komunalnoj politici nije na djelu traganje za stranačko-političkim alternativama, nego za najboljim stručnim rješenjima društvenih problema, te da postoji 'nepolitička' komunalna uprava.

Tu činjenicu najjasnije potvrđuju podaci o izornoj participaciji: što su izbori hijerarhijski viši, veće je i sudjelovanje birača u njima. Slabija participacija u lokalnim izborima povezuje se, pak, sa slabijim interesom za lokalnu politiku, slabijim poznavanjem lokalnih političara i sadržaja lokalnih politika, slabijim povjerenjem u lokalne političke institucije, a napose u lokalne stranačke organizacije i dr. Politička uključenost i politička potpora birača slabije su u lokalnim nego u nacionalnim izborima. Oni su, obično, označuju kao *low-stimulus elections*. Povremena odstupanja od tog pravila uglavnom su uvjetovana iznimnim događajima ili posebnim konfliktnim stanjima u određenim lokalnim zajednicama, koja nekom ciklusu lokalnih izbora mogu pridati obilježje 'kritičnih' lokalnih izbora.

I u hrvatskim uvjetima, u osnovi, vrijede jednaka pravila: izbori za Hrvatski sabor važniji su od izbora za županijske skupštine, gradska i općinska vijeća. Premda su lokalni izbori hijerarhijski niži od nacionalnih, oni nipošto nisu politički i društveno nevažni. O odnosu nacionalnih i lokalnih izbora općenito su se oblikovala dva oprečna stajališta.

Prema prvom stajalištu, lokalni izbori samo su 'refleks' nacionalnih izbora. Birači u lokalnim izborima poglavito izražavaju potporu ili nepovjerenje nacionalnoj vladi. Lokalne politike, stranke i problemi u osnovi nisu važni za odluku birača. Takvo shvaćanje proistječe iz uvjerenja da na političko ponašanje birača u svim izborima presudno utječe stranačka identifikacija kao dugoročno stabilna vezanost pojedinaca uz političke stranke, koja je razmjerno neovisna o konkretnim političkim događajima. Stoga su i lokalni izbori, u prvom redu, glasanje za određene političke stranke. Takvo shvaćanje uvriježilo se i u hrvatskoj političkoj javnosti, koja rezultate lokalnih izbora promatra, gotovo isključivo, kao parcijalni politički test nacionalne vlade.

Prema drugom stajalištu, lokalni su izbori samosvojni politički procesi. Političko ponašanje birača u lokalnim izborima nije isključivo, pa ni primarno, određeno stranačkom identifikacijom, nego je mnogo određenije problemskom orijentacijom i kandidatskim preferencijama birača. U lokalnim izborima birači se, izrazitije nego u nacionalnim, opredjeljuju za one kandidate ili političke stranke za koje misle da su najsposobniji riješiti akutne društvene probleme. Birači se odlučuju na temelju vrijednosti što ih izborni akteri pridaju određenim društvenim problemima, to jest 'pitanjima javnih politika' te, u manjoj mjeri, stavova prema određenim prijepornim društvenim ili političkim pitanjima.

Polazimo od shvaćanja da lokalni izbori nisu puki odraz nacionalnih izbora, ali i da lokalna politika nije ideološki 'slobodno polje' na kojemu je isključen ili minimaliziran utjecaj nacionalne politike, aktera i obrazaca političkog ponašanja. Pritom, 'omjer' ovisnosti i samostalnosti lokalne u odnosu na nacionalnu politiku uvelike ovisi o načinu uređenja državno-političke zajednice: što je država decentraliziranija, to su regionalne i lokalne zajednice samostalnije, moćnije i utjecajnije, te su i izbori za njihova predstavnička tijela važniji od lokalnih izbora u centraliziranim državama.

Nadalje, na prirodu lokalnih izbora može se utjecati i pomoću izbornog sustava, jer neki sustavi izbora jače potiču stranačku identifikaciju birača, a neki njihovu kandidatsku i problemsku orijentaciju."²

Iako na rezultate izbora utječu brojni metajuridički čimbenici (društveni, ekonomski, socijalni, zemljopisni, psihološki, itd.), odabir izbornog sustava nedvojbeno je jedan od onih čimbenika o kojima ovise ne samo rezultati izbora nego i poslijeizborni postupci formiranja izvršnih tijela u lokalnim i područnim (regionalnim) jedinicama, ali i stabilnost cjelokupne upravljačke strukture lokalne i područne (regionalne) jedinice.

² Hrvatski pravni centar, projekt: Decentralizacija javne uprave, potprojekt: Lokalni izbori, radni papir pod nazivom: *Temeljna načela i instituti zakona za izbor članova lokalnih predstavničkih tijela, Prijedlog stručne radne skupine*, Arhiva HPC, Zagreb, 27. listopada 2000. (nepublicirano, nekategorizirano). Navedenu analizu značenja lokalnih izbora provela je prof. dr. sc. Mirjana Kasapović.

U sljedećem odjeljku stoga se ukratko prikazuju temeljna obilježja važećeg izbornog sustava za članove lokalnih predstavničkih tijela u Republici Hrvatskoj, a nakon toga i rezultati lokalnih izbora, kao i rezultati dobiveni nakon provedenog postupka formiranja izvršnih tijela temeljem postignutih izbornih rezultata u svakoj županiji, gradu i općini u Republici Hrvatskoj.

II. Izborni sustav za članove lokalnih predstavničkih tijela u Republici Hrvatskoj

Prvi izborni sustav za članove lokalnih predstavničkih tijela, to jest za članove županijskih skupština odnosno Gradske skupštine Grada Zagreba te za vijećnike gradskih i općinskih vijeća primjenjivao se u Hrvatskoj od 1992. do 2001. godine. Iako su se u tom razdoblju pojedini izborni elementi mijenjali, taj je sustav imao sva obilježja tzv. *paralelnog ili mješovitog razmjerno-većinskog* izbornog sustava.³

Važećim Zakonom o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu: Zakon/2001.)⁴ u izbornopravni poredak Republike Hrvatske na razini lokalnih jedinica uveden je čisti razmjerni (proporcionalni) sustav sa zatvorenim kandidacijskim listama.

Prema tom sustavu, cijelo područje određene općine ili grada odnosno županije, uključujući Grad Zagreb (u daljnjem tekstu: lokalne jedinice) čini jednu izbornu jedinicu. Svi birači koji imaju prebivalište na području dotične lokalne jedinice i koji pristupe glasovanju, na temelju kandidacijskih lista, biraju sve članove lokalnog predstavničkog tijela.

³ Paralelni izborni sustav za lokalna predstavnička tijela uveden je *Zakonom o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave i uprave*, Narodne novine, broj 90/92, 69/95, 59/96, 63/96. i 64/00).

⁴ *Zakon o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave*, Narodne novine, broj 33. od 11. travnja 2001.

Pravo na sudjelovanje u postupku dodjele mjesta u lokalnom predstavničkom tijelu imaju samo one kandidacijske liste koje na izborima dobiju najmanje 5% važećih glasova birača. Broj članova lokalnog predstavničkog tijela koji će biti izabran sa svake kandidacijske liste utvrđuje se preračunavanjem dobivenih glasova u mandate modificiranom D'Hondtovom metodom: ukupan broj važećih glasova koje je dobila kandidacijska lista u određenoj lokalnoj jedinici (biračka masa liste) dijeli se s brojevima od jedan (1) do zaključno broja koliko se članova lokalnog predstavničkog tijela bira na izborima. Od svih dobivenih rezultata posljednji rezultat po redu jest zajednički djelitelj kojim se dijeli ukupan broj glasova svake kandidacijske liste (biračka masa liste). Svaka kandidacijska lista dobit će onoliko mjesta u lokalnom predstavničkom tijelu koliko puta ukupni broj njezinih dobivenih glasova (biračka masa) sadrži zajednički djelitelj. Ako su važeći glasovi tako podijeljeni da se ne može utvrditi koja bi od dviju ili više lista dobila jedno mjesto ili još jedno mjesto u lokalnom predstavničkom tijelu, ono pripada onoj listi koja je dobila više glasova. Sa svake kandidacijske liste izabrani su kandidati od rednog broja jedan (1) pa do rednog broja koliko je određena lista dobila mjesta u lokalnom predstavničkom tijelu.

Kandidacijske liste imaju pravo predlagati političke stranke registrirane u Republici Hrvatskoj i birači,⁵ s tim da predlagatelji slobodno utvrđuju redoslijed kandidata na listi. U prijedlogu kandidacijske liste obvezno se navodi ime i prezime kandidata, nacionalnost, adresa i jedinstveni matični broj kandidata predloženih na listi. Uz listu se dostavljaju i očitovanja svih kandidata o prihvaćanju kandidature ovjerovljena od javnog bilježnika ili nadležnoga izbornog povjerenstva. Konačno, u prijedlogu liste obvezno je navesti i naziv liste, a

⁵ Dvije ili više u Republici Hrvatskoj registriranih političkih stranaka mogu predložiti koalicijsku listu. Kada birači kao ovlaštene predlagatelji predlažu nezavisnu kandidacijsku listu, za pravovaljanost kandidacijske liste dužni su prikupiti: 100 potpisa za općinsku listu, 150 potpisa za gradsku listu te 500 potpisa za županijsku listu odnosno listu za izbor članova Gradske skupštine Grada Zagreba. Podnositeljima prijave nezavisne kandidacijske liste smatraju se prva tri po redu potpisnika nezavisne liste.

kandidati moraju na listi biti poredani od rednog broja jedan (1.) do zaključno rednog broja koliko se članova predstavničkog tijela bira na izborima.

Glasovanje za kandidacijske liste obavlja se osobno na biračkom mjestu, glasačkim listićem. Glasački listić na kojem se glasuje za kandidacijsku listu jedinice sadrži naziv liste, ime i prezime nositelja liste⁶ i serijski broj. Ispred naziva liste stavlja se redni broj. Glasuje se samo za kandidacijske liste navedene na glasačkom listiću. Birač glasuje tako da popunjava glasački listić na način da zaokruži redni broj ispred naziva kandidacijske liste za koju glasuje.⁷

Sukladno tome, birač nema nikakve mogućnosti utjecaja na personalni sastav predstavničkog tijela. Njemu je dana pravna mogućnost glasovanja samo za cjelokupnu listu koju je prijavila pojedina politička stranka ili više političkih stranaka zajedno (u daljnjem tekstu: koalicijska lista) ili pak određeni broj birača svojim potpisima (u daljnjem tekstu: nezavisna lista). Birač ne može utjecati na raspored kandidata na listi. Raspored kandidata na listi (od broja jedan do broja koliko se ukupno bira vijećnika u predstavničko tijelo) određuju političke stranke odnosno ovlašteni predlagatelji koalicijskih i nezavisnih lista, bez mogućnosti bilo kakve izmjene rasporeda od strane birača (u daljnjem tekstu: zatvorena lista). Štoviše, na glasačkom listiću imena kandidata uopće nisu navedena. Navedeni su samo nazivi političkih stranaka koje su pojedinu listu predložile odnosno nazivi "nezavisna općinska/gradska/županijska lista" u slučaju da su liste predložili birači, te ime prvog kandidata na svakoj od lista (nositelji liste).

Sukladno navedenom, može se zaključiti da je izborni sustav za članove lokalnih predstavničkih tijela, uveden 2001. godine, gotovo istovje-

⁶ Nositelj liste prvi je predloženi kandidat na određenoj kandidacijskoj listi. Njegovo se ime nalazi na glasačkom listiću ispod naziva političke stranke koja je prijavila dotičnu kandidacijsku listu.

⁷ Važećim glasačkim listićem smatra se onaj iz kojeg se na siguran i nedvojen način može utvrditi za koju je kandidacijsku listu birač glasovao. Nevažećim glasačkim listićem smatra se nepopunjeni glasački listić, listić popunjen tako da se ne može sa sigurnošću utvrditi za koju je listu birač glasovao te listić na kome je birač glasovao za dvije ili više kandidacijskih lista.

tan onom koji je primijenjen na parlamentarnim izborima 3. siječnja 2000.⁸

III. Opći podaci vezani uz lokalne izbore održane 20. svibnja 2001.⁹

PODACI O BROJU BIRAČKIH MJESTA, UKUPNOM BROJU BIRAČA KOJI SU GLASOVALI I O BROJU NEVAŽEĆIH GLASAČKIH LISTIĆA

Tablica 1.

ŽUPANIJA	Broj biračkih mjesta	Ukupan broj birača	Glasovalo birača	% birača koji su glasovali	Broj nevažećih listića	% nevažećih listića
ZAGREBAČKA	622	257.134	120.227	46,76 %	4.406	3,66 %
KRAPINSKO-ZAGORSKA	311	116.946	53.935	46,12 %	2.822	5,23 %
SISAČKO-MOSLAVAČKA	302	171.558	83.243	48,52 %	3.211	3,86 %
KARLOVAČKA	285	135.033	69.541	51,50 %	2.807	4,04 %
VARAŽDINSKA	330	152.013	74.964	49,31 %	2.575	3,43 %
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	172	104.207	49.084	47,10 %	1.572	3,20 %
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	342	115.730	58.258	50,34 %	2.269	3,89 %
PRIMORSKO-GORANSKA	322	277.674	118.501	42,68 %	4.676	3,95 %
LIČKO-SENSKA	132	57.281	28.428	49,63 %	1.066	3,75 %
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	174	81.496	38.404	47,12 %	1.902	4,95 %
POŽEŠKO-SLAVONSKA	230	73.849	40.965	55,47 %	1.410	3,44 %
BRODSKO-POSAVSKA	265	148.554	61.450	41,37 %	3.004	4,89 %
ZADARSKA	227	151.085	68.039	45,03 %	2.538	3,73 %
OSJEČKO-BARANJSKA	466	284.909	144.587	50,75 %	6.063	4,19 %
ŠIBENSKO-KNINSKA	200	108.814	53.728	49,38 %	2.038	3,79 %
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	180	179.540	80.882	45,05 %	2.566	3,17 %
SPLITSKO-DALMATINSKA	610	390.230	205.011	52,54 %	6.284	3,07 %
ISTARSKA	284	184.663	94.103	50,96 %	3.070	3,26 %
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	242	107.379	58.200	54,20 %	2.578	4,43 %
MEDIMURSKA	147	97.482	42.134	43,22 %	1.363	3,23 %
GRAD ZAGREB	587	694.586	276.359	39,79 %	4.550	1,65 %
UKUPNO	6.430	3.890.163	1.820.043	46,79 %	62.770	3,45 %

⁸ Izborni sustavi za Hrvatski sabor i za lokalna predstavnička tijela u ovom se trenutku razlikuju samo u jednom elementu: na parlamentarnim je izborima Republika Hrvatska podijeljena na više plurinominalnih izbornih jedinica, dok na lokalnim izborima cjelokupno područje lokalne jedinice (općine, grada, županije) čini jednu izbornu jedinicu.

⁹ Svi podaci o rezultatima lokalnih izbora održanih 20. svibnja 2001. temelje se na dokumentu Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske pod nazivom *Informacija o rezultatima izbora članova općinskih i gradskih vijeća, Gradске skupštine Grada Zagreba i županijskih skupština*, 1. dio i 2. dio, Zagreb, srpanj 2001, ako ispod pojedine tablice nije drugačije navedeno.

U odnosu prema lokalnim izborima održanima 1993. i 1997. godine, odaziv birača na lokalnim izborima 2001. godine bio je znatno slabiji. Samo u sedam županija (33,33% županija) na izbore je izašlo iznad 50% ukupnog broja birača upisanih u popise birača. Najveći odaziv birača bio je u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (54,20%), dok je izrazito najslabiji odaziv birača zabilježen u Gradu Zagrebu (39,79%). Zbog nerazmjerno velikog broja birača upisanih u popise birača u Gradu Zagrebu u odnosu prema broju birača u ostalim županijama, slabiji odaziv birača u Gradu Zagrebu blago je utjecao i na ukupan prosječan broj birača izašlih na izbore na nacionalnoj razini (46,79%). Izuzme li se, naime, broj birača u Gradu Zagrebu iz konačnog obračuna, u preostalih dvadeset županija prosječan odaziv birača na lokalnim izborima 2001. godine u prosjeku je iznosio 48,31%.

Prema članku 33. stavcima 1. i 3. Zakona/2001, glasovanje za izbor članova lokalnog predstavničkog tijela obavlja se na biračkim mjestima na području općine, grada i Grada Zagreba. Nadležna izborna povjerenstva određuju biračka mjesta ovisno o broju birača, odnosno prostornoj udaljenosti, na način da broj birača na jednom biračkom mjestu omogući glasovanje svih birača u vremenu određenom za glasovanje.

Sukladno tome, podaci o broju biračkih mjesta jasno upućuju na teritorijalnu (ne)zaokruženost i prostornu konfiguraciju pojedinih županija. Iako je u Gradu Zagrebu broj birača višestruko veći no u drugim županijama, u Gradu Zagrebu određen je manji broj biračkih mjesta negoli u Zagrebačkoj i Splitsko-dalmatinskoj županiji. Stoga je i prosječan broj birača po biračkom mjestu u Gradu Zagrebu bio izrazito najveći: čak 1.183,28 birača upisanih u popise birača prosječno je pripadalo jednom biračkom mjestu.

Iza Grada Zagreba najveći broj birača po biračkom mjestu zabilježen je u Vukovarsko-srijemskoj županiji (997,44 birača). Suprotno tome, prostorna konfiguracija pojedinih županija zahtijevala je velik broj biračkih mjesta s manjim brojem birača. Primjerice, u Zagrebačkoj županiji određena su ukupno 622 biračka mjesta, iako je prema ukupnom broju birača ta županija tek na petom mjestu (iza Grada Zagre-

ba, Splitsko-dalmatinske, Osječko-baranjske i Primorsko-goranske županije). Prosječan broj birača na jednom biračkom mjestu u Zagrebačkoj županiji stoga je iznosio samo 413,40 birača. Najmanji broj birača po biračkom mjestu zabilježen je u Požeško-slavonskoj županiji: svakom od ukupno 230 biračkih mjesta pripadao je prosječno samo 321,1 birač, što je više no trostruko manje negoli u Gradu Zagrebu (1 : 3,69).

Konačno, razmjerno broju birača koji su glasovali u odnosu prema ukupnom broju birača, najviše nevažećih listića bilo je u Krapinsko-zagorskoj županiji (5,23%), a najmanje u Gradu Zagrebu (1,65%). Iako je u Gradu Zagrebu na izbore izašao najveći broj birača (276.359), najveći broj nevažećih glasačkih listića u apsolutnom broju zabilježen je u Splitsko-dalmatinskoj županiji (6.284). Ipak, to je tek prosječnih 3,07% ukupnog broja glasačkih listića iskorištenih u toj županiji.

PODACI O BROJU KANDIDACIJSKIH LISTA POLITIČKIH STRANAKA I NEZAVISNIH LISTA

Tablica 2.

ŽUPANIJA	LISTE ZA ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE			LISTE ZA OPĆINSKA I GRADSKA VIJEĆA		
	Liste stranaka i koalicija	Nezavisne liste	Ukupno	Liste stranaka i koalicija	Nezavisne liste	Ukupno
ZAGREBAČKA	12	-	12	196	31	227
KRAPINSKO-ZAGORSKA	8	1	9	169	20	189
SISAČKO-MOSLAVAČKA	11	2	13	115	19	134
KARLOVAČKA	12	2	14	129	19	148
VARAŽDINSKA	13	1	14	186	18	204
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	9	-	9	129	15	144
BIJELOVARSKO-BILOGORSKA	9	1	10	113	8	121
PRIMORSKO-GORANSKA	11	3	14	220	32	252
LIČKO-SENJSKA	7	1	8	65	14	79
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	10	-	10	103	16	119
POŽEŠKO-SLAVONSKA	10	2	12	68	15	83
BRODSKO-POSAVSKA	11	1	12	160	18	178
ZADARSKA	11	1	12	151	40	191
OSJEČKO-BARANJSKA	16	-	16	247	39	286
ŠIBENSKO-KNINSKA	12	4	16	94	26	120
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	14	1	15	184	24	208
SPLITSKO-DALMATINSKA	9	2	11	283	49	332
ISTARSKA	11	-	11	167	43	210
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	11	3	14	122	23	145
MEĐIMURSKA	12	1	13	174	13	187
GRAD ZAGREB	24	5	29	-----	-----	-----
UKUPNO	243	31	274	3.075	482	3.557

Na lokalnim izborima 2001. godine prijavljena je ukupno 3.831 kandidacijska lista. Od tog broja, 3.318 lista prijavile su političke stranke ili njihove koalicije, a 513 građani, što predstavlja udjel od 13,39% nezavisnih u ukupnom broju prijavljenih kandidacijskih lista. Na izborima je sudjelovalo ukupno 60 političkih stranaka registriranih u Republici Hrvatskoj.¹⁰

Nezavisne liste sudjelovale su s 12,76% u ukupnom broju prijavljenih kandidacijskih lista za županijske skupštine i Gradsku skupštinu Grada Zagreba, dok je udjel nezavisnih lista za općinska i gradska vijeća iznosio 15,67% ukupnog broja prijavljenih kandidacijskih lista. Najveći broj nezavisnih lista bio je prijavljen u Gradu Osijeku (7), što iznosi 30,43% ukupnog broja prijavljenih lista u tom gradu (23).

Najveći broj kandidacijskih lista prijavljen je u postupku za izbor članova Gradskog vijeća Grada Osijeka (23). Najmanji broj kandidacijskih lista prijavljen je u postupku za izbor članova Općinskog vijeća Općine Šodolovci (1). Koalicijska lista s najvećim brojem političkih stranaka (6) zabilježena je u Splitsko-dalmatinskoj županiji.¹¹

¹⁰ Popis svih političkih stranaka koje su sudjelovale na lokalnim izborima 20. svibnja 2001. sadržan je u Prilogu I.

¹¹ Riječ je o koalicijskoj listi Hrvatske demokratske zajednice, Hrvatske kršćansko demokratske unije, Hrvatske čiste stranke prava, Hrvatske demokratske republikanske stranke, Hrvatskog dalmatinskog doma i Stranke hrvatskog preporoda.

IV. Rezultati izbora za članove županijskih skupština i Gradske skupštine Grada Zagreba

BROJ OSVOJENIH MJESTA U ŽUPANIJSKIM SKUPŠTINAMA PREMA STRANAČKOJ PRIPADNOSTI ČLANOVA

Tablica 3.

ŽUPANIJA	H D Z	S D P	H S S	H S L S	H N S	I D S	H S P	S D S S	D C	L S	Z D S	S N S	NEZA- VI- SNI	KOALICIJE	§	UKUP- NO
ZAGREBAČKA	15	10	13		4				3							45
KRAP-ZAGOR.	12	9	9	3	§					§	7		2	HNS-HSU-LS	8	51
SISAČ-MOSL.	§	10	5	4	3		2	4						HDZ-HPS- HKDU-DSU	10	49
KARLOVAČKA	16	9	7	3			3		3							21
VARAŽDINSKA	11	9	10	§	6									HLS-HSU	5	41
KOPRIV-KRIŽ.	12	9	14	3						§				LS-HSU	3	41
BJELO-BILOG.	13	7	15	4	§					§				HNS-LS	2	41
PRIMORSKO- GORANSKA	§	§	§	§	4								3	SDP-HSS-HSLS- HSU	16	41
														HDZ-HD-HKDU PGS-HDS	10 8	
LICKO-SENJ	20	§	7	4	§		3					5		HNS-SDP	6	45
VIROV-PODR.	12	7	11	4	4		3									41
POŽ-SLAVON	14	§	7	§	3								8	SDP-HLS	9	41
BROD-POSAV.	20	11	11	5	§					§				HNS-LS	4	51
ŽADARSKA	20	10	4	4	3											41
OSJ-BARANJ.	17	8	6	5			4	3		8						51
ŠIBEN-KNIN.	22	11	4					4	4							41
VUK-SRIJEM	§	4	6	3			4	7	3							41
SPLITSKO- DALMATINSKA	§	§	§	§										HDZ-HSU	14	41
														HDZ+5 SDP-HSS-HNS- HSU	29 17	51
IŠTARSKA	§	7			2	28	§							HDZ-HSP+3	4	41
DUBROV-NERET.	16	11	6	4			2		2							41
MEDIMURSKA	7	§	7	10	6									SDP-HSU	11	41
GRAD ZAGREB	§	20			12		§							HDZ-HSP-HKDU	14	51
UKUPNO	227	152	142	61	47	28	26	18	11	8	7	5	19		176	927

Napomena: u tablici su iskazane samo one političke stranke koje se samostalno osvojile barem jedno mjesto u županijskim skupštinama. One političke stranke koje su određeni broj mjesta osvojile samo na koalicijskim listama ili su bile samo navedene u nazivu pojedine koalicijske liste, a nisu osvojile nijedno mjesto u predstavničkom tijelu, iskazane su u stupcu Koalicije (HSU, PGS, odnosno HKDU, HČSP, HPS, DSU, HD, HDRS, HDD, SHP - v. bilješku 12).

U tablici 3 nije bilo moguće iskazati unutarnju stranačku strukturu prijeizbornih koalicija, jer političke stranke nisu bile obvezne prilikom prijave kandidacijskih koalicijskih lista izriječno navesti stranačku pripadnost svakog pojedinog kandidata na koalicijskoj listi, niti se ona iskazivala u službenim rezultatima izbora.

Stoga se međusobna uspješnost političkih stranaka i nezavisnih kandidata na izborima može objektivnije vrednovati uspoređujući se izborni uspjeh koji su postigli temeljem svojih samostalnih kandidacijskih lista (stranačkih i nezavisnih).

Od 927 mjesta u županijskim skupštinama, političke stranke i nezavisni kandidati osvojili su na samostalnim listama ukupno 751 mjesto (81,01% ukupnog broja mjesta).

BROJ OSVOJENIH MANDATA NA SAMOSTALNIM KANDIDACIJSKIM LISTAMA (BEZ MANDATA OSVOJENIH NA KOALICIJSKIM LISTAMA)

Tablica 4.

REPUBLIKA HRVATSKA	H D Z	S D P	H S S	H S L S	H N S	I D S	H S P	S D S S	D C	L S	Z D S	S N S	NEZAVISNI	UKUPNO
BROJ OSVOJENIH MANDATA	227	152	142	61	47	28	26	18	11	8	7	5	19	751
% OSVOJENIH MANDATA	30,23	20,24	18,91	8,12	6,26	3,73	3,46	2,40	1,46	1,07	0,93	0,67	2,53	100%

Na izborima održanim 20. svibnja 2001. samo je 12 političkih stranaka na temelju samostalnog nastupa na izborima (tj. na temelju samostalnih lista) uspjelo osvojiti određeni broj mjesta u županijskim skupštinama. Ako se tom broju dodaju političke stranke koje su osvojile ili su mogle osvojiti mandate temeljem koalicijskih lista (DSU, HDD, HDRS, HČSP, HD, HKDU, HPS, HSP, HSU, PGS, SHP), tada se broj (mogućih) političkih stranaka u županijskim skupštinama povećava na ukupno 22.

Političke stranke koje su prijavile koalicijske liste osvojile su određeni broj mjesta u predstavničkim tijelima 14 županija, uključujući Grad Zagreb.¹² Kandidati sa svih koalicijskih lista koje su ukupno osvojile 176 mjesta u 14 županijskih skupština sudjeluju s 28,12% u ukupnom broju mjesta u tim skupštinama, uključujući Gradsku skupštinu Grada Zagreba. U sedam ostalih županija koalicijske liste nisu uspjele dobiti nijedan mandat u županijskim predstavničkim tijelima.

¹² U tablici 3, u retku Splitsko-dalmatinske županije nisu navedene sve političke stranke koje su činile koalicijsku listu zajedno s HDZ-om. To su bile HDZ-HKDU-HČSP-HDRS-HDD-SHP. Isto tako, u retku Istarske županije nisu navedene sve političke stranke koje su činile koalicijsku listu zajedno s HDZ-om. To su bile HDZ-HKDU-HSP-HPS-HČSP.

Prijeizborne koalicije koje su osvojile određeni broj mjesta u predstavničkim tijelima županija, uključujući Grad Zagreb, mogu se okvirno podijeliti u dva prepoznatljiva politička bloka. To su, s jedne strane, stranke desnog centra i stranke desne političke orijentacije, koje se u javnosti najčešće prepoznaju pod nazivom *hrvatski blok*.¹³ S druge strane, to su koalicijske stranke centra i lijevog centra.¹⁴

Usporedi li se broj mjesta u županijskim skupštinama (uključujući Grad Zagreb) koji su osvojile koalicijske liste političkih stranaka *hrvatskog bloka* s brojem mjesta koji su osvojile koalicijske liste političkih stranaka centra i lijevog centra, blagu brojčanu prevlast imaju koalicijske liste stranaka centra i lijevog centra. Naime, od ukupno 176 "koalicijskih" mjesta u 14 županijskih skupština, uključujući Gradsku skupštinu Grada Zagreba, koalicijske liste *hrvatskog bloka* osvojile su 87 ili 49,43% mjesta, a koalicijske liste centra i lijevog centra osvojile su ukupno 89 ili 50,57% mjesta.

Koalicijske liste *hrvatskog bloka* osvojile su najveći broj mjesta u županijskim skupštinama Sisačko-moslavačke županije (HDZ-HPS-HKDU-DSU - 32,65%), Vukovarsko-srijemske županije (HDZ-HKDU - 34,15%) i Splitsko-dalmatinske županije (HDZ-HKDU-HČSP-HDRS-HDS-SHP - 56,86%), a koalicijske liste centra i lijevog centra osvojile su najveći broj mjesta u županijskim skupštinama Primorsko-goranske županije (SDP-HSS-HSLS-HSU - 39,02%) i Međimurske županije (SDP-HSU - 26,83%).

Od svih koalicijskih lista samo je koalicijska lista HDZ-HKDU-HČSP-HDRS-HDD-SHP u Splitsko-dalmatinskoj županiji osvojila apsolutnu većinu mjesta u predstavničkom tijelu županije,¹⁵ dok su

¹³ To su sljedeće političke stranke: HDZ, HSP, HKDU, HČSP i HPS. Izraz *hrvatski blok* u kontekstu lokalnih izbora treba shvatiti samo uvjetno, jer su se na izborima u svibnju 2001. godine, unutar prijeizbornih koalicija, uz navedene političke stranke pojavljivale i pojedine lokalne stranke koje se na nacionalnoj razini ne percipiraju kao stranke *hrvatskog bloka* (HDRS, HDD, SHP, HD, DSU).

¹⁴ To su sljedeće koalicijske stranke: SDP, HSLS, HNS, LS, HSS, uz pridruženu HSU, te PGS i IDS.

¹⁵ Koalicijska lista HDZ-HKDU-HČSP-HDRS-HDD-SHP na izborima za Županijsku skupštinu Splitsko-dalmatinske županije osvojila je najveći broj važećih glasova birača (88.147 od ukupno 198.727) i 29 od ukupno 51 mjesta u Županijskoj skupštini, što znači da je s dobivenih 44,36% važećih glasova birača osvojila ukupno 56,86% mjesta u predstavničkom tijelu.

u svim ostalim slučajevima prijeizborne koalicijske stranke morale sklapati dodatne poslijeizborne koalicije s ostalim političkim strankama ili nezavisnim kandidatima koji su osvojili određeni broj mjesta u pojedinoj županijskoj skupštini.

Razumno se može pretpostaviti da od 87 mandata koalicijskog *hrvatskog bloka* većina pripada HDZ-u. S obzirom na strukturu koalicijskih lista, može se s visokim stupnjem vjerojatnosti utvrditi činjenica da HDZ stvarno ima oko 300 mandata u 21 županijskoj skupštini, dakle u svima njima, uključujući Gradsku skupštinu Grada Zagreba.

Struktura koalicijskih lista političkih stranaka centra i lijevog centra, naprotiv, ne daje osnovu za preciznije utvrđenje o tome kojoj su političkoj stranci stvarno pripali "koalicijski mandati". Sa sigurnošću se može utvrditi samo to da je određeni broj mandata pripao HNS-u, HSLS-u, HSS-u, HSU-u, IDS-u, LS-u, PGS-u i SDP-u, odnosno da se broj od 89 "koalicijskih mandata" rasprišio na osam političkih stranaka. Ipak, kada bi se SDP-u (kao najjačoj stranci po broju osvojenih mandata unutar stranaka centra i lijevog centra) pridodala većina mandata s koalicijskih lista na kojima su bili istaknuti kandidati SDP-a (četiri liste s ukupno 53 osvojena mandata), ukupan broj osvojenih mjesta SDP-a ni tada ne bi prešao 200, što je manje od broja mandata koje je HDZ osvojio samo na svojim samostalnim listama (227).

Usporede li se, s druge strane, podaci o broju mandata koje su osvojile sve političke stranke *hrvatskog bloka* s brojem mandata koje su osvojile sve političke stranke centra i lijevog centra, rezultati izbora pokazuju bitno izmijenjeno stanje.¹⁶

Na samostalnim listama, stranke *hrvatskog bloka* (HDZ, HSP) osvojile su ukupno 253 mandata. Pribroji li se tom broju još 87 "koalicijskih"

¹⁶ U ovom slučaju analizom nisu obuhvaćeni članovi županijskih skupština izabrani na listama političkih stranaka nacionalnih manjina (SDSS, SNS) i regionalnih stranaka (ZDS), članovi županijskih skupština izabrani na nezavisnim listama i članovi županijskih skupština izabrani na listama DC-a, koja se ne percipira ni kao članica stranaka centra i lijevog centra ni kao članica *hrvatskog bloka*. Sukladno tome, analizom nije obuhvaćeno ukupno 60 mjesta u županijskim skupštinama (6,47% mjesta).

mandata, može se utvrditi da su stranke *hrvatskog bloka* na izborima za županijske skupštine osvojile ukupno 340 mandata, što predstavlja 36,68% ukupnog broja mandata (927).

Stranke centra i lijevog centra (HNS, HSLŠ, HSS, IDS, LS, SDP) na samostalnim su listama osvojile ukupno 438 mandata. Pribroji li se tom broju još 89 "koalicijskih" mandata, može se utvrditi da su stranke centra i lijevog centra na izborima za županijske skupštine osvojile ukupno 527 mandata, što iznosi 56,85% ukupnog broja mandata (927).

Izrazita prednost u broju mandata koje su ukupno osvojile liste i koalicijske liste stranaka centra i lijevog centra (56,85%) u odnosu prema listama stranaka *hrvatskog bloka* (36,68%) odrazila se i u postupku formiranja izvršne vlasti u županijama.

V. Formiranje izvršne vlasti u županijama na temelju rezultata izbora

Nakon provedenih izbora, izvršna tijela u županijama (župan i gradsko poglavarstvo) formirana su u najvećem broju slučajeva koalicijskim dogovorima stranaka centra i lijevog centra, s jedne strane, odnosno stranaka *Hrvatskog bloka*, s druge strane.

FORMIRANJE IZVRŠNE VLASTI U ŽUPANIJAMA NA TEMELJU REZULTATA PROVEDENIH IZBORA

Tablica 5.

ŽUPANIJA	BROJ ČLANOVA POGLAVAR- STVA PREMA STATUTU	BROJ IZABRANIH ČLANOVA POGLAVARSTVA		ŽUPAN – STRANAČKA PRIPADNOST	ZAMJENIK ŽUPANA – STRANAČKA PRIPADNOST	BROJ ŽENA U POGLA- VAR- STVU
		UKUPNO	IZVAN SKUP- ŠTINE			
ZAGREBAČKA	13	13	7	HSS	SDP i HNS	4
KRAPINSKO-ZAGORSKA	13	13	2	HSS	SDP i HSLS	1
SISAČKO-MOSLAVAČKA	13	13	-	HDZ	HDZ i HSP	2
KARLOVAČKA	13	12	4	HDZ	DC i HSP	2
VARAŽDINSKA	13	13	-	HSS	HSLS i HNS	3
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	13	13	5	HSS	SDP i HSS	-
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	13	13	8	HSS	HSLS i SDP	1
PRIMORSKO-GORANSKA	13	13	9	SDP	PGS i SDP	2
LICKO-SENJSKA	13	12	5	HDZ	HDZ i HDZ	1
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	13	13	8	HSS	HSLS i SDP	2
POŽEŠKO-SLAVONSKA	13	13	5	HDZ	HDZ i nezavisni	1
BRODSKO-POSAVSKA	13	13	2	HSS	HNS i SDP	3
ZADARSKA	11	11	-	HDZ	HDZ i HSLS	1
OSJEČKO-BARANJSKA	13	13	-	Nezavisni na listi SDP	HSS i SDSS	1
ŠIBENSKO-KNINSKA	13	13	7	HDZ	HDZ i HDZ	1
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	13	13	8	HSS	DC i SDSS	1
SPLITSKO-DALMATINSKA	13	13	7	HDZ	HDRS i HCSP	-
ISTARSKA	do 13	12	6	IDS	IDS i nezavisni na listi IDS	1
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	13	13	3	SDP	HSLS i HSS	1
MEĐIMURSKA	13	13	8	HSLS	HSS i HNS	1
GRAD ZAGREB	15	15	8	SDP	SDP i HNS	6
UKUPNO	273	270	102	-	-	37

Izvor: Jedinstvena evidencija podataka općina, gradova i županija u Republici Hrvatskoj. Pregled podataka o predstavničkim tijelima općina, gradova i županija nakon provedenih lokalnih izbora u svibnju 2001. godine po županijama, Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, Uprava za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, Zagreb, 28. veljače 2002.

BROJ ŽUPANA PREMA STRANAČKOJ PRIPADNOSTI

Tablica 6.

REPUBLIKA HRVATSKA	HSS	HDZ	SDP	HSLS	IDS	NEZAVISNI	UKUPNO
BROJ ŽUPANA	8	7	3	1	1	1 (na listi SDP)	21
% ŽUPANA	38,10	33,33	14,29	4,76	4,76	4,76	100%

*Napomena: u tablicu je uključen i gradonačelnik Grada Zagreba

U 17 županija (s izuzetkom Primorsko-goranske, Međimurske, Istarske i Grada Zagreba) najveći broj mandata u županijskim skupštinama (227 ili 24,49% ukupnog broja mandata) pripao je HDZ-u. Unatoč tome, stranke centra i lijevog centra uspjele su poslije-

izbornim koaliranjem osvojiti većinu mjesta u čak 14 županijskih skupština (66,67% ukupnog broja skupština) i po toj osnovi formirati izvršnu vlast.

Iz podataka navedenih u tablicama 5 i 6 razvidno je da, među političkim strankama centra i lijevog centra, najveći broj nositelja izvršne vlasti (župana) pripada HSS-u (8 ili 57,14%), što predstavlja udjel od 38,01% u ukupnom broju županija, uključujući Grad Zagreb. Tri župana, uključujući gradonačelnicu Grada Zagreba, pripadaju SDP-u (14,29%), a po jednog župana imaju HSLŠ i IDS. Župan Osječko-baranjske županije nije član nijedne političke stranke, ali je u županijsku skupštinu izabran na listi SDP-a.

HDZ, kao stranka s najvećim brojem izabranih članova u 17 županijskih skupština na razini Republike Hrvatske (80,95% ukupnog broja skupština), formirala je izvršnu vlast u samo 7 županija (33,33%).

Iz podataka o stranačkoj strukturi koalicijskih lista prijavljenih za županijske izbore 2001. godine te iz podataka o formiranju županijskih izvršnih vlasti temeljem izbornih rezultata, razvidno je da je dioba nacionalne političke scene na dva suprotstavljena bloka u cijelosti preslikana na županijsku razinu. Samo je u jednoj županiji to pravilo "prekršeno" na način da su izvršnu vlast zajedno formirale politička stranka koja se percipira kao članica *hrvatskog bloka* i politička stranka koja pripada grupaciji centra i lijevog centra: riječ je o poslijeizbornoj koaliciji HDZ-a i HSLŠ-a u Zadarskoj županiji.

VI. Rezultati izbora za članove općinskih i gradskih vijeća

Osim za 21 županijsku skupštinu, uključujući Grad Zagreb, 20. svibnja 2001. održani su izbori i za članove gradskih i općinskih vijeća. Na dan održavanja izbora u Republici Hrvatskoj bila su 122 gradska

vijeća i 423 općinska vijeća (ukupno 545). Rezultati izbora bili su sljedeći:

BROJ VIJEĆNIKA U GRADSKIM I OPĆINSKIM VIJEĆIMA PREMA STRANAČKOJ PRIPADNOSTI - PO ŽUPANIJAMA

Tablica 7.

ŽUPANIJA ZAGREBAČKA

34 VIJEĆA	H	H	S	H	H	D	L	H	H	D	H	H	NEZAVI- SNI †	KOALICIJE §		UKUP- NO
	D	S	D	N	S	C	S	S	S	P	K	G		v. §	v. § §	
8 GRADSKIH	30	30	30	11	3	10	6	§	-	1	-	-	17	17	155	
26 OPĆINSKIH	132	107	48	8	11	1	1	6	3	-	1	1	15	3	337	
UKUPNO	162	137	78	19	14	11	7	6	3	1	1	1	32	20	492	

- † Mandate je osvojilo ukupno 6 nezavisnih gradskih i 10 nezavisnih općinskih lista.
- § U izborima za članove gradskih vijeća 2 koalicijske liste osvojile su ukupno 17 mandata, i to: HDZ-HSP (6 - Sveti Ivan Zelina) i HDZ-HKDU-HČSP-HPS (11 - Velika Gorica).
- §§ U izborima za članove općinskih vijeća 1 koalicijska lista osvojila je ukupno 3 mandata, i to lista HNS-HSLS u Žumberku.

ŽUPANIJA KRAPINSKO-ZAGORSKA

32 VIJEĆA	H	H	S	Z	H	H	H	D	NEZAVI- SNI †	KOALICIJE §		UKUP- NO
	D	S	D	D	S	S	S	C		v. §	v. § §	
7 GRADSKIH	31	17	9	9	14	1	1	§	-	3	22	107
25 OPĆINSKIH	103	86	54	25	10	13	6	4	3	26	5	335
UKUPNO	134	103	63	34	24	14	7	4	3	29	27	442

- † Mandate su osvojile ukupno 3 nezavisne gradske i 14 nezavisnih općinskih lista.
- § U izborima za članove gradskih vijeća 5 koalicijskih lista osvojile su ukupno 22 mandata, i to: SDP-HNS (2 - Donja Stubica), HNS-HSU (6 - Krapina), LS-HISS (3 - Oroszlavje), SDP-LS-HNS-HSU (7 - Zabok), HNS-SDP (4 - Zlatar).
- §§ U izborima za članove općinskih vijeća 3 koalicijske liste osvojile su ukupno 5 mandata, i to: LS-HNS (1 - Mate), SDP-LS (3 - Veliko Trgovišće), LS-HSU-HNS (1 - Zlatar Bistrica).

ŽUPANIJA SISAČKO-MOSLAVAČKA

19 VIJEĆA	H	S	H	H	H	D	D	L	H	S	NEZAVI- SNI †	KOALICIJE §		UKUP- NO
	D	D	P	S	S	C	S	S	S	N		v. §	v. § §	
6 GRADSKIH	34	20	16	6	6	9	8	1	2	-	-	7	15	124
13 OPĆINSKIH	61	23	23	24	10	3	1	2	§	1	1	1	19	185
UKUPNO	95	43	39	30	16	12	9	3	2	1	1	1	26	309

- † Mandate su osvojile ukupno 3 nezavisne gradske i 17 nezavisnih općinskih lista.
- § U izborima za članove gradskih vijeća 3 koalicijske liste osvojile su ukupno 15 mandata, i to: ASH-HNS (1 - Kutina), HDZ-HKDU (4 - Petrinja), HDZ-HKDU (10 - Sisak).
- §§ U izborima za članove općinskih vijeća 4 koalicijske liste osvojile su ukupno 16 mandata, i to: HDZ-HSP-HKDU (4 - Dvor), HDZ-DSU (3 - Lekenik), HDZ-HPS-HKDU (5 - Popovača), HSLS-SDP (4 - Velika Ludina).

ŽUPANIJA KARLOVAČKA

21 VIJEĆE	H D Z	H S S	S D P	H S L S	H S P	S D S	D C	H N S	L S	S D A H	S N S	NEZAVISNI †	KOALICIJE §	UKUP- NO	
5 GRADSKIH	32	11 §	19	8	5	-	4	6	1	-	-	3	v §	2	91
16 OPĆINSKIH	79	38	25 §	11 §	11	13	5	-	-	1	1	16	v § §	2	202
UKUPNO	111	49	44	19	16	13	9	6	1	1	1	19		4	293

† Mandate su osvojile ukupno 3 nezavisne gradske i 9 nezavisnih općinskih lista.
 § U izborima za članove gradskih vijeća 1 koalijska lista osvojila je ukupno 2 mandata, i to lista HSS-HNS u Slunju.
 § § U izborima za članove općinskih vijeća 1 koalijska lista osvojila je ukupno 2 mandata, i to lista HSL-S-SDP u Žakanjima.

ŽUPANIJA VARAŽDINSKA

28 VIJEĆA	H S S	H D Z	S D P	H N S	H S L S	H S P	H S U	D C	H D	H K D U	Z D S	H D SS	NEZAVISNI †	KOALICIJE §	UKUP- NO	
6 GRADSKIH	15	26	26	15	8 §	-	3	2	1	1	1	1	2	v §	11	112
22 OPĆINSKA	94 §	59 §	33	26	17 §	7 §	3	3	2	1	-	-	6	v § §	23	274
UKUPNO	109	85	59	41	25	7	6	5	3	2	1	1	8		34	386

† Mandate su osvojile ukupno 2 nezavisne gradske i 6 nezavisnih općinskih lista.
 § U izborima za članove gradskih vijeća 1 koalijska lista osvojila je ukupno 11 mandata, i to lista HSL-S-HSU u Varaždinu.
 § § U izborima za članove općinskih vijeća 5 koalijskih lista osvojilo je ukupno 23 mandata, i to: HDZ-HKDU (2 – Breznica), HDZ-HSP-HD (7 – Gornji Knežinec), HSS-HNS (6 – Gornji Knežinec), HSS-HNS (8 – Mali Bukovec), HDZ-HSP (2 – Tmovec Bartolovečki).

ŽUPANIJA KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA

25 VIJEĆA	H S S	H D Z	S D P	H S L S	L S	H N S	D C	H S U	HSP 1961	NEZAVISNI †	KOALICIJE §	UKUP- NO	
3 GRADSKA	13	14	19	3	6 §	§	1	-	-	-	v §	3	59
22 OPĆINSKA	102	100	24 §	14 §	1	5	4	2	1	16	v § §	3	272
UKUPNO	115	114	43	17	7	5	5	2	1	16		6	331

† Mandate je osvojilo ukupno 12 nezavisnih općinskih lista, dok nezavisne gradske liste nisu uspjele osvojiti nijedan mandat.
 § U izborima za članove gradskih vijeća 2 koalijske liste osvojile su ukupno 3 mandata, i to: HNS-LS (2 – Đurđevac), HNS-LS (1 – Križevci).
 § § U izborima za članove općinskih vijeća 1 koalijska lista osvojila je ukupno 3 mandata, i to lista HSL-S-SDP u Legradu.

ŽUPANIJA BJELOVARSKO-BILOGORSKA

23 VIJEĆA	H S S	H D Z	S D P	H S L S	L S	H N S	S R P	H S P	H K D U	D C	H S S	H P S	NEZAVISNI †	KOALICIJE §	UKUP- NO
5 GRADSKIH	24	24	17	15	4	-	2	2	1	1	-	-	1		91
18 OPĆINSKIH	109	81	29	17	-	4	1	-	1	-	1	1	4	NISU SKLOPLJENE	248
UKUPNO	133	105	46	32	4	4	3	2	2	1	1	1	5		339

† Mandate su osvojile ukupno 1 nezavisna gradska i 3 nezavisne općinske liste.

ŽUPANIJA PRIMORSKO-GORANSKA

35 VIJEĆA	H D Z	S D P	P G S	H N S	H S S	H S L S	I D S	D C	H S P	H D	H L S	R P S	S D D S	S P D	NEZA VISNI †	KOALICIJE §	UKUP- NO	
14 GRADSKIH	40 §	27 §	15 §	9	9	7	9	4	1	1	2	1	1	1	12	v. §	85	224
21 OPĆINSKI	46 §	41 §	32 §	16 §	14 §	11 §	6	2	4	3	§	-	-	-	28	v. § §	48	251
UKUPNO	86	68	47	25	23	18	15	6	5	4	2	1	1	1	40	133	475	

† Mandate je osvojilo ukupno 8 nezavisnih gradskih i 14 nezavisnih općinskih lista.

§ U izborima za članove gradskih vijeća 17 koalicijskih lista osvojilo je ukupno 85 mandata, i to: PGS-HSLS (2 - Bakar), IDS-HNS (4 - Cres), SDP-HSLS (7 - Crikvenica), SDP-HNS-HSS (5 - Delnice), SDP-HSS-LS (7 - Kastav), PGS-IDS (3 - Kastav), SDP-PGS-HNS (7 - Krajevica), HDZ-HSP (6 - Kraljevica), HSLS-HSS (2 - Kraljevica), PGS-HNS-HSLS (9 - Krk), HSLS-DC (1 - Mali Lošinj), SDP-HSU (3 - Opatija), HDZ-HKDU (4 - Rab), SDP-HSS-HSU (13 - Rijeka), HDZ-HD-HKDU (7 - Rijeka), PGS-IDS (4 - Rijeka), HSS-LS (1 - Vrbovsko).

§ § U izborima za članove općinskih vijeća 15 koalicijskih lista osvojilo je ukupno 48 mandata, i to: SDP-HSU (3 - Baška), HČSP-HSP-HPS (2 - Baška), HSLS-HSS (2 - Fužine), SDP-PGS-LS (9 - Kostrena), IDS-PGS (5 - Lovran), HDZ-HD (7 - Malinska), PGS-HSLS-SDP (3 - Malinska), HDZ-HKDU (2 - Matulji), HNS-HSS (2 - Mirkopolj), HSP-HČSP-HPS (1 - Omišalj), HSLS-HNS (2 - Punač), HSS-HSLS-PGS (5 - Ravna Gora), PGS-SDP (5 - Skrad), HSS-HSLS (1 - Viškovo).

ŽUPANIJA LIČKO-SENJSKA

12 VIJEĆA	H D Z	H S S	S N S	S D P	H S S	H S L S	H D N S	H S P	D C	H K D U	H R P	NEZAVISNI †	KOALICIJE §	UKUP- NO	
4 GRADSKA	23	9	-	5	5	-	5	2	1	-	-	4	v. §	6	60
8 OPĆINSKIH	23	12	16	6	6	6	-	1	-	1	1	15	v. § §	7	94
UKUPNO	46	21	16	11	11	6	5	3	1	1	1	19		13	154

† Mandate su osvojile ukupno 3 nezavisne gradske i 6 nezavisnih općinskih lista.

§ U izborima za članove gradskih vijeća 1 koalicijska lista osvojila je ukupno 6 mandata, i to lista HDZ-HSP u Otočcu.

§ § U izborima za članove općinskih vijeća 3 koalicijske liste osvojile su ukupno 7 mandata, i to: HDZ-HSP (5 - Plitvička jezera), SDP-HSP (1 - Brinje) i SRP-SNS (1 - Vrhovine).

ŽUPANIJA VIROVITIČKO-PODRAVSKA

16 VIJEĆA	H D Z	H S S	H N S	S D P	H S P	H S L S	H S R	D C	H K D U	H S P	NEZAVISNI †	KOALICIJE §	UKUP- NO	
3 GRADSKA	12	10	10	2	6	4	-	1	-	-	6	NISU SKLOPLJENE	51	
13 OPĆINSKIH	50 §	51	20	17	10	11	2	-	1	-	6	v. § §	9	177
UKUPNO	62	61	30	19	16	15	2	1	1	1	12		228	

† Mandate su osvojile ukupno 4 nezavisne gradske i 5 nezavisnih općinskih lista.

§ § U izborima za članove općinskih vijeća 1 koalicijska lista osvojila je ukupno 9 mandata, i to lista HDZ-HČSP u Čučincima.

ŽUPANIJA POŽEŠKO-SLAVONSKA

10 VIJEĆA	H D Z	H S S	H N S	S D P	H S L S	D C	H D	H K D U	H S P	NEZAVISNI †	KOALICIJE §	UKUP- NO	
4 GRADSKA	25 §	13	4	7	2	-	-	2	§	6	15	72	
6 OPĆINSKIH	27	26	7	2	2	2	2	§	1	14	v. § §	5	88
UKUPNO	50	39	11	9	4	2	2	2	1	20		160	

† Mandate su osvojile ukupno 3 nezavisne gradske i 7 nezavisnih općinskih lista.

§ U izborima za članove gradskih vijeća 3 koalicijske liste osvojile su ukupno 15 mandata, i to: HKDU-HSP-HPS (2 - Pleternica), HDZ-HKDU (7 - Požega), SDP-HSLS (6 - Požega).

§ § U izborima za članove općinskih vijeća 3 koalicijske liste osvojile su ukupno 5 mandata, i to: HNS-SDP (2 - Jakić), HDRS-HKDU (1 - Kutjevo), SDP-LS (2 - Velika).

ŽUPANIJA BRODSKO-POSAVSKA

28 VIJEĆA	H D Z	H S S	S D P	H N S	H S L S	D C	S B H S	H S P	H S U	H K D U	H D S H R	NEZAVISNI †	KOALICIJE §	UKUP- NO	
2 GRADSKA	7 §	2	10	5	5	-	-	-	-	-	-	3	v §	12	44
26 OPĆINSKIH	156	87	42	13 §	7 §	5	5	4	3	1	1	13	v § §	4	342
UKUPNO	163	89	52	18	12	5	5	4	3	1	1	16	-	16	386

† Mandate su osvojile ukupno 1 nezavisna gradska i 8 nezavisnih općinskih lista.

§ U izborima za članove gradskih vijeća 1 koalijska lista osvojila je ukupno 12 mandata, i to lista HDZ-HKDU-HPS u Brodu.

§ § U izborima za članove općinskih vijeća 2 koalijske liste osvojile su ukupno 4 mandata, i to: HNS-HSLS (2 – Cernik), HNS-LS (2 – Nova Kapela).

ŽUPANIJA ZADARSKA

32 VIJEĆA	H D Z	H S S	H S L S	H N S	S D P	H S P	L S	D C	S D S	H S S	H K D U	NEZAVISNI †	KOALICIJE §	UKUP- NO	
6 GRADSKA	39 §	9 §	2	3 §	8 §	2 §	§	1	-	-	§	23	v §	15	102
26 OPĆINSKIH	128	42	45	15	8	13	8	1	2	2	1	33	v § §	28	326
UKUPNO	167	51	47	18	16	15	8	2	2	2	1	56	-	43	428

† Mandate je osvojilo ukupno 8 nezavisnih gradskih i 17 nezavisnih općinskih lista.

§ U izborima za članove gradskih vijeća 4 koalijske liste osvojile su ukupno 15 mandata, i to: HNS-LS-SDP (2 – Bankovac), HSP-HKDU (1 – Bankovac), HSS-LS (9 – Nin), HDZ-HSP (3 – Obrovac).

§ § U izborima za članove općinskih vijeća 7 koalijskih lista osvojilo je ukupno 28 mandata, i to: HDZ-HSP-HSLS (8 – Gračac), SDP-HNS (1 – Gračac), HDZ-HPS (8 – Pakoštane), SDP-HSS-LS (4 – Privlaka), HNS-SDP (1 – Ražanac), HSLS-SDP (1 – Sah), HNS-SDP-ISS (5 – Vir).

ŽUPANIJA OSJEČKO-BARANJSKA

42 VIJEĆA	H D Z	H S S	S D P	S D S	H N S	H S L S	H S P	L S	S H R	H S U	D C	S B H S	H P S	NEZAVISNI †	KOALICIJE §	UKUP- NO	
7 GRADSKIH	47	8 §	19 §	4	7	8 §	4	7	3	6	-	§	-	11	v §	11	135
35 OPĆINSKIH	145	90 §	28 §	39	25 §	23 §	21 §	3	5	1	6	4	3	46	v § §	16	455
UKUPNO	192	98	47	43	32	31	25	10	8	7	6	4	3	57	-	27	590

† Mandate je osvojilo ukupno 5 nezavisnih gradskih i 19 nezavisnih općinskih lista.

§ U izborima za članove gradskih vijeća 3 koalijske liste osvojile su ukupno 11 mandata, i to: SDP-IHLS (3 – Beli Manastir), HSLS-HSS-IHNS (5 – Našice), SDP – SBHS (3 – Našice).

§ § U izborima za članove općinskih vijeća 3 koalijske liste osvojile su ukupno 16 mandata, i to: HNS-SDP (2 – Bizovac), HSP-HKDU (8 – Ceminac), HSS-HSLS (5 – Marjanci).

ŽUPANIJA ŠIBENSKO-KNINSKA

18 VIJEĆA	H D Z	S D P	H S S	S D S	H S P	H N S	H N S	H S L S	H R Z	H O R	NEZAVISNI †	KOALICIJE §	UKUP- NO	
5 GRADSKIH	43	11	7 §	4	1 §	3	4	2 §	1	-	9	v §	2	87
13 OPĆINSKIH	59	11 §	15 §	17	10	5	1 §	1 §	-	1	17	v § §	14	151
UKUPNO	102	22	22	21	11	8	5	3	1	1	26	-	16	238

† Mandate je osvojilo ukupno 6 nezavisnih gradskih i 6 nezavisnih općinskih lista.

§ U izborima za članove gradskih vijeća 2 koalijske liste osvojile su ukupno 2 mandata, i to: HSP-HČSP-HPS (1 – Knin), HSS-HSLS (1 – Vodice).

§ § U izborima za članove općinskih vijeća 5 koalijskih lista osvojilo je ukupno 14 mandata, i to: HSS-LS (5 – Murter), HSS-IHND (3 – Promina), HNS-SDP-HSLS (2 – Rogoznica), SDP-IHNS (3 – Tisno), HSLS-HSS (1 – Unešić).

ŽUPANIJA VUKOVARSKO-SRIJEMSKA

30 VIJEĆA	H D Z	H S S	S D S	S D P	H S L	H S P	H N S	S N S	D C	H P S	H D A H	H K D U	H S U	H S P 1861	NEZA VISNI †	KOALICIJE §	UKUP NO	
4 GRADSKA	16 §	9	9	14	6	7	3	-	7	-	-	-	-	-	-	v. §	17	88
26 OPĆINSKIH	113 §	67 §	43	21 §	26	8	7	10	1	5	1	1	1	1	23	v. § §	14	342
UKUPNO	129	76	52	35	32	15	10	10	8	5	1	1	1	1	23		31	430

† Mandate je osvojilo ukupno 15 nezavisnih općinskih lista, dok nezavisne gradske liste nisu uspjele osvojiti nijedan mandat.
 § U izborima za članove gradskih vijeća 2 koalicijske liste osvojile su ukupno 17 mandata, i to: HDZ-HKDU (12 – Vinkovci) i HDZ-HKDU (5 – Županja).
 § § U izborima za članove općinskih vijeća 4 koalicijske liste osvojile su ukupno 14 mandata, i to: HSLS-SDP (1 – Cerna), HDZ-HKDU (6 – Drenovec), HSS-SBHS (2 – Nijemci), HDZ-HSP (5 – Vrbanja).

ŽUPANIJA SPLITSKO-DALMATINSKA

55 VIJEĆA	H D Z	S D P	H S S	H S L	H S P	H K D U	H N S	H C S P	L S	H D R	D C	H S P 1861	H S D	H P S	D A	NEZ A VISNI †	KOALICIJE §	UKUP NO	
16 GRADSKIH	77 §	46 §	14	27 §	9	5	4	1	3	1	4	-	1	1	-	7	v. §	69	268
39 OPĆINSKIH	215	61 §	44	15 §	17 §	7	7	6	3	4	1	3	2	1	1	48	v. § §	42	477
UKUPNO	292	107	58	42	26	12	11	7	6	5	5	3	2	1	1	55		111	745

† Mandate su osvojile ukupno 4 nezavisne gradske i 28 nezavisnih općinskih lista.
 § U izborima za članove gradskih vijeća 19 koalicijskih lista osvojilo je ukupno 69 mandata, i to: HDZ-HSP (7 – Imotski), HČSP-HKDU (1 – Imotski), SDP-HNS (6 – Kašela), HSP-HČSP (1 – Kašela), HNS-HSS (2 – Makarska), HKDU-HČSP-HSP-HDRS (1 – Makarska), HSP-HČSP (1 – Omiš), HDZ-HDRS (9 – Solin), HČSP-HSP-HKDU-HDD (3 – Solin), HSLS-HSS (2 – Solin), SDP-HSS-HSU-LS (9 – Split), HDZ-HDRS-HKDU-HKDS (7 – Split), HČSP-HSP (3 – Split), ASH-SU (1 – Split), HDZ-HKDU-HČSP-HDRS (3 – Starigrad), HNS-LS (1 – Šupetar), HKDU-HSP-HDRS (3 – Trijelj), HDZ-HKDU-HČSP (8 – Trogir), HNS-HSS (1 – Virgorac).
 § § U izborima za članove općinskih vijeća 10 koalicijskih lista osvojilo je ukupno 42 mandata, i to: DC-HSLS (1 – Baška Voda), HDZ-HDRS (10 – Hrvace), SDP-HSLS (4 – Jelsa), HDZ-HKDU-HČSP-HDRS-HDD (9 – Marina), HSP-HČSP (1 – Muć), HDZ-HSP (7 – Podstrana), HNS-HSU (1 – Podstrana), HNS-LS (1 – Pucićača), HČSP-HSP (3 – Runovići), HDZ-HČSP-HSP-HKDU-HDRS (5 – Tučepi).

ŽUPANIJA ISTARSKA

39 VIJEĆA	I D S	S D P	H D Z	H S L	H S S	H N S	I D F	Z S	D C	NEZAVISNI †	KOALICIJE §	UKUP NO	
9 GRADSKIH	79	23	3	1	1	3	6	5	1	22	v. §	14	153
30 OPĆINSKIH	172	61 §	21 §	13 §	11 §	7	2	2	-	63	v. § §	10	362
UKUPNO	251	84	24	14	12	10	8	2	1	85		24	515

† Mandate je osvojilo ukupno 9 nezavisnih gradskih i 24 nezavisne općinske liste.
 § U izborima za članove gradskih vijeća 7 koalicijskih lista osvojilo je ukupno 14 mandata, i to: HSLS-LS (3 – Buzet), LS-IDF (2 – Labin), HDZ-HKDU (2 – Pazin), HDZ-HKDU-HSP-HČSP (2 – Poreč), HDZ-HPS (2 – Pula), HDZ-HSP-HPS-HKDU-HČSP (1 – Rovinj), HNS-HSLS-HSS-LS-ZS (2 – Umag).
 § § U izborima za članove općinskih vijeća 6 koalicijskih lista osvojilo je ukupno 10 mandata, i to: HRVATSKI BLOK - KOALICIJA (1 – Bale), HDZ-HKDU-HPS-HSP (1 – Fažana), HDZ-HKDU-HPS-HSP (2 – Svetvinčena), SDP-HSS (3 – Vodnjan), HDZ-HKDU-HPS-HSP (1 – Vodnjan), SDP-HSLS (2 – Žminj). Napomena: naziv prve navedene liste (Hrvatski blok – koalicija) nije u skladu sa zakonom, jer Zakon propisuje da se naziv koalicijske liste navodi punim imenom stranaka koalicijske (članak 14. stavak 2. Zakona/2001.).

ŽUPANIJA DUBROVAČKO-NERETVANSKA

22 VIJEĆA	H D Z	H S S	S D P	H S L	H S P	D C	H N S	H S U	Z P H	H D R	L S	H K D U	NEZA VISNI †	KOALICIJE §	UKUP NO	
5 GRADSKIH	35	5	20	10	-	2	5	1	1	1	1	1	6	v. §	2	83
17 OPĆINSKIH	80	37 §	19 §	7	12	5	4	-	-	-	1	1	19	v. § §	12	197
UKUPNO	115	42	39	17	12	7	4	1	1	1	1	1	25		14	280

† Mandate su osvojile ukupno 4 nezavisne gradske i 11 nezavisnih općinskih lista.
 § U izborima za članove gradskih vijeća 2 koalicijske liste osvojile su ukupno 2 mandata, i to: HKDS-HKDU (1 – Metković), HNS-LS (1 – Ploče).
 § § U izborima za članove općinskih vijeća 2 koalicijske liste osvojile su ukupno 12 mandata, i to: HSS-SDP (4 – I. Astovo), SDP-HSLS (8 – Vela Luka).

ŽUPANIJA MEĐIMURSKA

24 VIJEĆA	H S S	H D Z	S D P	H S L S	H N S	M S	H D	D C	H S U	L S	NEZAVISNI †	KOALICIJE §	UKUP. NO
3 GRADSKA	6	10	5	9	7	2	-	-	-	2	3	v. §	9
21 OPĆINSKO	53	47	44	36	26	5	7	6	4	-	24	v. § §	18
UKUPNO	59	57	49	45	33	7	7	6	4	2	27		27

† Mandate su osvojile ukupno 2 nezavisne gradske i 7 nezavisnih općinskih lista.

§ U izborima za članove gradskih vijeća 1 koalicijska lista osvojila je ukupno 9 mandata, i to: SDP-HSU u Čakovcu.

§ § U izborima za članove općinskih vijeća 6 koalicijskih lista osvojilo je ukupno 18 mandata, i to: HSP-HČSP (1 - Dekanovac), SDP-HSU (5 - Donji Kraljevac), HSP-HČSP (1 - Gorčan), HSLHS-HSU-HNS (5 - Kotoriba), HSLHS-HSU-SDP (5 - Senkovec), HSP-HČSP (1 - Strigova)

ZBIRNI PODACI O BROJU OSVOJENIH MANDATA U GRADSKIM I OPĆINSKIM
VIJEĆIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Tablica 8.

LISTE POLITIČKIH STRANAKA, KOALICIJSKE I NEZAVISNE LISTE	BROJ MANDATA OSVOJEN U GRADSKIM VIJEĆIMA		BROJ MANDATA OSVOJEN U OPĆINSKIM VIJEĆIMA		UKUPNO OSVOJENIH MANDATA	
	BROJ	POSTOTAK	BROJ	POSTOTAK	BROJ	POSTOTAK
1. HDZ	566	26,22	1725	32,03	2291	30,37
2. HSS	218	10,10	1109	20,59	1327	17,60
3. SDP	345	15,98	600	11,14	945	12,53
4. HSLHS	148	6,86	286	5,31	434	5,75
5. HNS	101	4,68	195	3,62	296	3,92
6. IDS	88	4,08	178	3,31	266	3,53
7. HSP	51	2,36	155	2,88	206	2,73
8. SDSS	24	1,11	130	2,41	154	2,04
9. DC	40	1,85	47	0,87	87	1,15
10. LS	31	1,44	22	0,41	53	0,70
11. PGS	15	0,70	32	0,59	47	0,62
12. SNS	3	0,14	35	0,65	38	0,50
13. HSU	12	0,56	24	0,45	36	0,48
14. ZDS	10	0,46	25	0,46	35	0,46
15. HKDU	9	0,42	15	0,28	24	0,32
16. HD	2	0,09	15	0,28	17	0,23
17. SHR	3	0,14	8	0,15	11	0,15
18. HPS	-	-	11	0,20	11	0,15
19. SBHS	-	-	9	0,17	9	0,12
20. IDF	6	0,28	2	0,04	8	0,11
21. HČSP	1	0,05	6	0,11	7	0,09
22. MS	2	0,09	5	0,09	7	0,09
23. HDRS	2	0,09	4	0,07	6	0,08
24. HSP 1861	-	-	5	0,09	5	0,07
25. SRP	2	0,09	2	0,04	4	0,05
26. DSU	2	0,09	-	-	2	0,03
27. HDD	-	-	2	0,04	2	0,03
28. SDAH	-	-	2	0,04	2	0,03
29. ZS	-	-	2	0,04	2	0,03
30. DPZS	1	0,05	-	-	1	0,01
31. HDSS	1	0,05	-	-	1	0,01
32. HRZ	1	0,05	-	-	1	0,01
33. RPS	1	0,05	-	-	1	0,01
34. SPD	1	0,05	-	-	1	0,01
35. ZPH	1	0,05	-	-	1	0,01
36. DA	-	-	1	0,02	1	0,01
37. HGSS	-	-	1	0,02	1	0,01
38. HOR	-	-	1	0,02	1	0,01
39. IHSS	-	-	1	0,02	1	0,01
NEZAVISNI	145	6,72	451	8,38	596	7,90
KOALICIJE	327	15,15	279	5,18	606	8,03
UKUPNO	2.159	100	5.385	100	7.544	99,99

U tablici 8 nije bilo moguće iskazati unutarnju stranačku strukturu prijeizbornih koalicija, jer političke stranke nisu bile obvezne prilikom prijave kandidacijskih koaliacijskih lista izrijekom navesti stranačku pripadnost svakog pojedinog kandidata na koaliacijskoj listi, niti se ona iskazivala u službenim rezultatima izbora. Stoga se međusobna uspješnost političkih stranaka i nezavisnih kandidata na izborima može objektivnije vrednovati uspoređi li se izborni uspjeh koji su postigli temeljem svojih samostalnih kandidacijskih lista (stranačkih i nezavisnih).

Od 7.544 mjesta u gradskim i općinskim vijećima, političke stranke i nezavisni kandidati osvojili su na samostalnim listama ukupno 6.938 mjesta, što iznosi 91,97% ukupnog broja vijećničkih mjesta.

Od ukupno 6.938 vijećničkih mjesta, HDZ je osvojio 2.291 mandat (33,02%), što predstavlja izrazito najbolji samostalni izborni rezultat u odnosu prema samostalnim izbornim uspjesima ostalih političkih stranaka i nezavisnih lista. HSS je na drugom mjestu po broju samostalno osvojenih vijećničkih mandata (1.327 ili 19,13%). Slijedi SDP (945 ili 13,62%), HSLHS (434 ili 6,25%) itd.

Važnom smatram činjenicu da je od ukupno 39 političkih stranaka koje su uspjele osvojiti barem jedan vijećnički mandat na izborima za gradska i općinska vijeća samo 6 političkih stranaka uspjele osvojiti više od 3% vijećničkih mjesta na razini Republike (HDZ, HSS, SDP, HSLHS, HNS i IDS). Te su političke stranke ujedno osvojile izrazito velik broj mandata (ukupno 5.559, što iznosi 87,65% od ukupno 6.342 mandata, izuzmu li se "koaliacijski" i "nezavisni" mandati).

Uvažavajući činjenicu da je na lokalnim izborima 2001. godine u izbornom natjecanju sudjelovalo ukupno 60 političkih stranaka, od kojih su 39 uspjele osvojiti barem jedan mandat temeljem svojih samostalnih lista, opravdanom se pokazuje potreba otvaranja šire stručne i javne rasprave o aktualnom stanju višestranačkog sustava Republike Hrvatske, a podredno i potreba preispitivanja važećeg Zakona o političkim strankama.

Među navedenih 6 političkih stranaka koje su osvojile više od 3% vijećničkih mandata na razini Republike Hrvatske samo je HDZ

stranka koja se percipira kao članica *hrvatskog bloka*, dok su sve ostale prepoznatljive političke stranke centra i lijevog centra.¹⁷ Zajednički izborni rezultati stranaka političkog centra i lijevog centra (ukupno 3.268 osvojenih mandata) prednjače pred brojem mandata koje je osvojio HDZ samostalnim nastupom na izborima (2.291) u međusobnom omjeru 58,79% naspram 41,21%.

Prethodna analiza provedena je bez uzimanja u obzir ukupno 606 vijećničkih mandata osvojenih na koalicijskim listama više političkih stranaka. Ti bi mandati mogli imati određen utjecaj na promjenu prethodno navedenih zaključaka. Međutim, s obzirom na činjenicu da vijećnici izabrani s koalicijskih lista čine samo 8,02% vijećnika u svim gradovima i općinama, utjecaj bi mogao biti samo marginalan.

VII. Formiranje izvršne vlasti u gradovima i općinama na temelju rezultata izbora

Nakon provedenih izbora, izvršna tijela u gradovima i općinama (gradonačelnik i gradsko poglavarstvo odnosno općinski načelnik i općinsko poglavarstvo) formirana su u najvećem broju slučajeva koalicijskim dogovorima stranaka centra i lijevog centra, s jedne strane, odnosno stranaka *hrvatskog bloka*, s druge strane.

U dva grada u Splitsko-dalmatinskoj županiji i u većem broju općina, u kojima broj stanovnika nije prelazio 3.000 odnosno 10.000, poglavarstvo se nije formiralo niti je u njima biran gradonačelnik odnosno općinski načelnik. Naime, prema članku 44. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi,¹⁸ u općini koja ima do 3.000 stanovnika za obavljanje izvršnih poslova ne bira se poglavarstvo, već njegove dužnosti obavlja predstavničko tijelo, a

¹⁷ U njih ubrajam i IDS zbog njegova posebnog položaja u nacionalnom parlamentu i (donedavno) u tijelima izvršne vlasti Republike Hrvatske.

¹⁸ *Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi* Narodne novine, broj 33/2001. od 11. travnja 2001.

općina koja ima od 3.001 do 10.000 stanovnika statutom može odrediti da se za obavljanje izvršnih poslova ne bira poglavarstvo, već da njegove dužnosti obavlja predstavničko tijelo (u slučaju da se osnuje grad, na izbor poglavarstva i broj članova poglavarstva također se primjenjuju odredbe Zakona koje se odnose na općine do 3.000 odnosno 10.000 stanovnika). Isto tako, prema članku 40. navedenog zakona, u općinama i gradovima u kojem dužnosti poglavarstva obavlja predstavničko tijelo, dužnost općinskog načelnika odnosno gradonačelnika obavlja predsjednik općinskog odnosno gradskog vijeća, a dužnost zamjenika općinskog načelnika odnosno gradonačelnika obavlja potpredsjednik općinskog odnosno gradskog vijeća.

FORMIRANJE IZVRŠNE VLASTI U GRADOVIMA I OPĆINAMA NA TEMELJU REZULTATA PROVEDENIH IZBORA - PO ŽUPANIJAMA¹⁹

Tablica 9.

ŽUPANIJA ZAGREBAČKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VJEĆA			
HSS	4	5	-	6	15	8 gradova 26 općina	8 gradova 26 općina
HDZ	1	5	-	6	12		
SDP	2	3	-	-	5		
NEZAVISNI	1	-	-	1	2		
UKUPNO	8	13	0	13	34	34	34

ŽUPANIJA KRAPINSKO-ZAGORSKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VJEĆA			
HSS	2	9	-	1	12	7 gradova 25 općina	7 gradova 25 općina
SDP	1	5	-	3	9		
HDZ	-	-	-	4	4		
HSLŠ	2	-	-	-	2		
HNS	1	-	-	-	1		
HNS-HŠU	1	-	-	-	1		
NEZAVISNI	-	1	-	2	3		
UKUPNO	7	15	0	10	32	32	32

¹⁹ Izvor: Jedinствена evidencija podataka općina, gradova i županija u Republici Hrvatskoj. Pregled podataka o predstavničkim tijelima općina, gradova i županija nakon provedenih lokalnih izbora u svibnju 2001. godine po županijama, Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, Uprava za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, Zagreb, 28. veljače 2002.

ŽUPANIJA SISAČKO-MOSLAVAČKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
HDZ	4	6	-	-	1	11	
HSLŠ	1	-	-	-	1	2	
HSP	1	-	-	-	-	1	
SDP	-	1	-	-	-	1	
HSS	-	1	-	-	-	1	
NEZAVISNI	-	3	-	-	-	3	
UKUPNO	6	11	-	-	2	19	19

ŽUPANIJA KARLOVAČKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
HDZ	2	6	-	-	3	11	
HSS	1	2	-	-	2	5	
SDP	2	1	-	-	1	4	
SDSS	-	1	-	-	-	1	
UKUPNO	5	10	0	0	6	21	21

ŽUPANIJA VARAŽDINSKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
HSS	-	8	-	-	5	13	
HNS	2	3	-	-	1	6	
HDZ	1	1	-	-	2	4	
HSLŠ	2	-	-	-	-	2	
SDP	1	-	-	-	-	1	
HD	-	1	-	-	-	1	
NEZAVISNI	-	1	-	-	-	1	
UKUPNO	6	14	0	0	8	28	28

ŽUPANIJA KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
HSS	1	7	-	-	8	16	
HDZ	-	2	-	-	3	5	
SDP	2	-	-	-	-	2	
HSLŠ	-	-	-	-	1	1	
UKUPNO	3	9	0	0	12	24	25

* U službenoj dokumentaciji (v. Izvor) nisu iskazani podaci za općinu Koprivnički bregi. U toj općini općinsko vijeće ima 11 članova, a na izborima 20. svibnja 2001. mandate su dobili: HDZ (4), HSS (3), SDP (2), HNS (1) i Nezavisna lista (1). Iz navedenih podataka nije moguće procijeniti na koji je način formirana izvršna vlast u toj općini.

ŽUPANIJA BJELOVARSKO-BILOGORSKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
HSS	2	8	-	6	16	5 gradova 18 općina	5 gradova 18 općina
HDZ	1	1	-	2	4		
HSLŠ	1	-	-	-	1		
SDP	1	-	-	-	1		
HNS	-	1	-	-	1		
UKUPNO	5	10	0	8	23		

ŽUPANIJA PRIMORSKO-GORANSKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
SDP	5	3	-	2	10	14 gradova 21 općina	14 gradova 21 općina
PGS	4	3	-	3	10		
HDZ	2	-	-	2	4		
HNS	2	-	-	-	2		
IDS	-	2	-	-	2		
HSLŠ	1	-	-	-	1		
HSS	-	-	-	1	1		
NEZAVISNI	-	1	-	4	5		
UKUPNO	14	9		12	35		

ŽUPANIJA LIČKO-SENJSKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
HDZ	3	2	-	-	5	4 grada 8 općina	4 grada 8 općina
SNS	-	-	-	2	2		
HNS	1	-	-	-	1		
HSS	-	-	-	1	1		
SDP	-	-	-	1	1		
NEZAVISNI	-	1	-	1	2		
UKUPNO	4	3	0	5	12		

ŽUPANIJA VIROVITIČKO-PODRAVSKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
HSS	-	5	-	3	8	3 grada 13 općina	2 grada* 13 općina
HDZ	-	2	-	1	3		
SDP	2	-	-	-	2		
HSP	-	1	-	-	1		
NEZAVISNI	-	-	-	1	1		
UKUPNO	2	8	0	5	15		

* U službenoj dokumentaciji (v. Izvor) nisu iskazani podaci za grad Oraševicu. U tom gradu raspušteno je gradsko vijeće i Vlada RH imenovala je povjerenika. Podaci o formiranju izvršne vlasti nakon prijevremenih izbora održanih 9. prosinca 2001. još nisu dostavljeni nadležnom središnjem tijelu državne uprave.

ŽUPANIJA POŽEŠKO-SLAVONSKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
HDZ	3	4	-	-	7	4 grada	4 grada
HSS	1	2	-	-	3	6 općina	6 općina
UKUPNO	4	6	0	0	10	10	10

ŽUPANIJA BRODSKO-POSAVSKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
HDZ	1	10	-	5	16	2 grada 26 općina	2 grada 25 općina*
HSS	-	6	-	2	8		
SDP	-	1	-	1	2		
NEZAVISNI	1	-	-	-	1		
UKUPNO	2	17	0	8	27	28	27

* U službenoj dokumentaciji (v. izvor) nisu iskazani podaci za općinu Oriovac. U toj je općini raspušteno općinsko vijeće i Vlada RH imenovala je povjerenika. Podaci o formiranju izvršne vlasti nakon prijevremenih izbora održanih 3. veljače 2002. još nisu dostavljeni nadležnom središnjem tijelu državne uprave.

ŽUPANIJA ZADARSKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
HDZ	3	6	-	9	18	6 gradova 26 općina	6 gradova 24 općine*
HSS	1	-	-	2	3		
HSLŠ	-	-	-	3	3		
HSS-LS	1	-	-	-	1		
HNS	-	-	-	1	1		
NEZAVISNI	1	2	-	1	4		
UKUPNO	6	8	0	16	30	32	30

* U službenoj dokumentaciji (v. izvor) nisu iskazani podaci za općine Polača i Ražanac. U tim su općinama raspuštena općinska vijeća i Vlada RH imenovala je povjerenika. Podaci o formiranju izvršne vlasti nakon prijevremenih izbora održanih u Polači 28. listopada 2001. odnosno u Ražancu 13. siječnja 2002. još nisu dostavljeni nadležnom središnjem tijelu državne uprave.

ŽUPANIJA OSJEČKO-BARANJSKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
HDZ	3	7	-	8	18	7 gradova 35 općina	7 gradova 35 općina
HSS	1	4	-	4	9		
SDP	1	2	-	-	3		
SDSS	-	-	-	2	2		
LS	1	-	-	-	1		
HSP	-	1	-	-	1		
HSLŠ	-	-	-	1	1		
NEZAVISNI	1	3	-	3	7		
UKUPNO	7	17	0	18	42		

ŽUPANIJA ŠIBENSKO-KNINSKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
HDZ	4	3	-	4	11	5 gradova 13 općina	5 gradova 13 općina
SDP	1	1	-	1	3		
HSS	-	1	-	2	3		
NEZAVISNI	-	1	-	-	1		
UKUPNO	5	6	0	7	18	18	18

ŽUPANIJA VUKOVARSKO-SRIJEMSKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
HDZ	2	11	-	3	16	4 grada 26 općina	4 grada 26 općina
HSS	1	4	-	-	5		
SDSS	-	3	-	1	4		
SDP	1	1	-	-	2		
HSP	-	1	-	1	2		
HSLŠ	-	1	-	-	1		
UKUPNO	4	21	0	5	30	30	30

ŽUPANIJA SPLITSKO-DALMATINSKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
HDZ	9	15	-	12	36	16 gradova 39 općina	14 gradova* 38 općina**
SDP	2	-	-	3	5		
HSS	1	-	2	1	4		
HNS	-	1	-	1	2		
HSLŠ	-	-	-	1	1		
HSP	-	-	-	1	1		
LS	-	-	-	1	1		
NEZAVISNI	-	-	-	1	2		
UKUPNO	12	17	2	21	52	55	52

* U službenoj dokumentaciji (v. Izvor) nisu iskazani podaci za gradove Makarsku i Vis. U tim su gradovima raspustena gradska vijeća i Vlada RH imenovala je povjerenika. Podaci o formiranju izvršne vlasti nakon prijevremenih izbora održanih u Visu 28. listopada 2001. još nisu dostavljeni nadležnom središnjem tijelu državne uprave. Prijevremeni izbori u Makarskoj održani su 17. ožujka 2002.

** U službenoj dokumentaciji (v. Izvor) nisu iskazani podaci za općinu Jelsa. U toj je općini raspusteno općinsko vijeće i Vlada RH imenovala je povjerenika. Podaci o formiranju izvršne vlasti nakon prijevremenih izbora održanih 28. listopada 2001. još nisu dostavljeni nadležnom središnjem tijelu državne uprave.

ŽUPANIJA ISTARSKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI NEZAVISNA LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
IDS	7	5	-	16	28	9 gradova 30 općina	9 gradova 30 općina
SDP	-	1	-	2	3		
IDF	1	-	-	-	1		
HNS	-	1	-	-	1		
NEZAVISNI	1	2	-	3	6		
UKUPNO	9	9	0	21	39	39	39

ŽUPANIJA DUBROVAČKO-NERETVANSKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
HDZ	3	3	-	5	11	5 gradova 17 općina	5 gradova 16 općina*
SDP	2	1	-	2	5		
HSS	-	-	-	3	3		
HSLŠ	-	-	-	1	1		
HSP	-	-	-	1	1		
UKUPNO	5	4	0	12	21	22	21

* U službenoj dokumentaciji (v. Izvor) nisu iskazani podaci za općinu Konavle. U toj općini raspušteno je općinsko vijeće i Vlada RH imenovala je povjerenika. Podaci o formiranju izvršne vlasti nakon prijevremenih izbora održanih 28. listopada 2001. još nisu dostavljeni nadležnom središnjem tijelu državne uprave.

ŽUPANIJA MEĐIMURSKA

POLITIČKA STRANKA, KOALICIJA ILI LISTA (NESTRANAČKA OSOBA)	GRADO- NAČELNIK	OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK VIJEĆA (U LOKALNIM JEDINICAMA BEZ POGLAVARSTVA)		U K U P N O	UKUPAN BROJ OPĆINA I GRADOVA	ISKAZANI BROJ OPĆINA I GRADOVA
			PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA			
SDP	2	4	-	1	7	3 grada 21 općina	3 grada 21 općina
HSLŠ	1	1	-	2	4		
HSS	-	2	-	2	4		
HNS	-	2	-	1	3		
HDZ	-	1	-	1	2		
DC	-	-	-	1	1		
NEZAVISNI	-	1	-	2	3		
UKUPNO	3	11	0	10	24	24	24

ZBIRNI PODACI O BROJU NOSITELJA IZVRŠNE VLASTI U GRADOVIMA I OPĆINAMA
PREMA STRANAČKOJ PRIPADNOSTI

Tablica 10.

STRANAČKA PRIPADNOST	GRADO- NAČELNIK	PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA	UKUPNO U 119 GRADOVA*		OPĆINSKI NAČELNIK	PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA	UKUPNO U 417 OPĆINA*		UKUPNO U GRADOVIMA I OPĆINAMA	
			BROJ	%			BROJ	%	BROJ	%
HDZ	42	-	42	35,30	85	71	156	37,41	198	36,94
HSS	15	2	17	14,29	64	49	113	27,10	130	24,25
SDP	25	-	25	21,01	24	17	41	9,83	66	12,31
IDS	7	-	7	5,88	7	16	23	5,52	30	5,60
HSLŠ	8	-	8	6,72	2	10	12	2,88	20	3,73
HNS	6	-	6	5,04	8	4	12	2,88	18	3,36
PGS	4	-	4	3,36	3	3	6	1,44	10	1,87
HSP	1	-	1	0,84	3	3	6	1,44	7	1,31
SDSS	-	-	-	-	4	3	7	1,68	7	1,31
LS	1	-	1	0,84	1	-	1	0,24	2	0,37
SNS	-	-	-	-	-	2	2	0,48	2	0,37
IDF	1	-	1	0,84	-	-	-	-	1	0,19
HD	-	-	-	-	1	-	1	0,24	1	0,19
DC	-	-	-	-	-	1	1	0,24	1	0,19
HNS-HSU	1	-	1	0,84	-	-	-	-	1	0,19
HSL-LS	1	-	1	0,84	-	-	-	-	1	0,19
NEZAVISNI	5	-	5	4,20	17	19	36	8,63	41	7,65
UKUPNO	117	2	119	100	219	198	417	100	536	100

*Napomena: Od ukupno 545 gradova i općina u Republici Hrvatskoj, u tablici su iskazani podaci za ukupno 536 gradova i općina. Za 3 grada (Orahovica, Makarska i Vis) i za 6 općina (Koprivnički bregi, Oriovac, Polača, Ražanac, Jelsa, Konavle) podaci nisu dostupni iz razloga navedenih u tablici 9.

Od ukupno 536 gradova i općina (za koje su podaci poznati) HDZ je formirao izvršnu vlast u 198 ili 36,94% gradova i općina. Od stranaka koje se u javnosti percipiraju kao članice *hrvatskog bloka*, još je samo HSP uspio formirati izvršnu vlast u 7 gradova i općina, što zajedno s HDZ-om čini 205 gradova i općina (38,25%).

Iako u pravilu pojedinačno slabijih izbornih rezultata, stranke centra i lijevog centra ukupno su formirale izvršnu vlast (prijeizbornim i poslijeizbornim međusobnim koaliranjem) u ukupno 268 gradova i općina (50,00%).

Nositelji izvršne vlasti u 9 općina su članovi političkih stranaka nacionalnih manjina (SDSS i SNS), što iznosi udjel od 1,68% u ukupnom broju gradova i općina u Republici Hrvatskoj.

Regionalne stranke formirale su izvršnu vlast u ukupno 12 gradova i općina: PGS u 10 gradova i općina Primorsko-goranske županije, IDF u jednom istarskom gradu, a HD u jednoj međimurskoj općini.

VIII. Prijevremeni izbori u prvih godinu dana mandata novog saziva lokalnih predstavničkih tijela

Tablica 11.

OPĆINE I GRADOVI	RAZLOG PRIJEVREMENIH IZBORA	DATUM RASPUŠTANJA I/ILI IMENOVANJA POVJERENIKA (objava)	DATUM NOVIH IZBORA (objava)	IME POVJERENIKA
Dubrovnik (grad)	nije izabran gradonačelnik	31.07.2001. NN 69/01	16.09.2001. NN 69/01	Nikola Pavlović, mr.sc., (ecc)
Vis (grad)	nije konstituirano vijeće	—	28.10.2001. NN 80/01	Žarko Žitko, dipl.ecc.
Primošten (općina)	nije konstituirano vijeće	—	28.10.2001. NN 80/01	Ivo Prgin, mr.sc., (ecc)
Polača (općina)	nije konstituirano vijeće	—	28.10.2001. NN 80/01	Momir Ražnjević, dipl.ing. stroj.
Stupnik (općina)	nije konstituirano vijeće	—	28.10.2001. NN 80/01	Vladimir Grabić, dipl. prav.
Jelsa (općina)	nije konstituirano vijeće	—	28.10.2001. NN 80/01	Dolores Stipišić, dipl. prav.
Konavle (općina)	nije izabran gradonačelnik	19.09.2001. NN 80/01	28.10.2001. NN 83/01	Pero Ljubić, ing. geodezije
Ražanac (općina) <i>US-11025/2001 (NN 103/01)</i>	gubitak kvoruma (ostavke bez zamjene)	12.10.2001. NN 89/01	13.01.2002. NN 103/01	Suzana Hrabra, dipl. prav.
Orahovica (grad)	nije izabran gradonačelnik	12.10.2001. NN 89/01	09.12.2001. NN 97/01	Emica Parašilovac, dipl. prav.
Oriovac (općina)	nemogućnost donošenja odluka duže od 3 mj.	09.11.2001. NN 98/01 NN 100/01	03.02.2002. NN 119/01	Dinko Novaković, dr. med.
Makarska (grad)	nije donesen proračun	25.01.2002. NN 9/02	17.03.2002. NN 13/02	Jelenka Alemani, dipl. prav.
Vinica (općina)	nije donesen proračun	27.02.2002. NN 18/02	21.04.2002. NN 26/02	Stjepan Trstenjak, dipl. prav.
Gornji Knežinec (općina)	nije donesen proračun	27.02.2002. NN 18/02	19.05.2002. NN 38/02	Nenad Šimunc, dipl. prav.
Mala Subotica (općina)	nije izabran gradonačelnik	27.02.2002. NN 18/02	21.04.2002. NN 26/02	Pavao Hožjak

Izvor: PREGLED ODLUKA O RASPUŠTANJU PREDSTAVNIČKIH TIJELA I IMENOVANJU POVJERENIKA za razdoblje od 20.05. 2000. . Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave Republike Hrvatske, Uprava za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, Zagreb, 2002.

Raspuštanja lokalnih predstavničkih tijela, imenovanja povjerenika Vlade Republike Hrvatske te prijevremeni izbori predstavljaju i predstavljat će stalnu i neprekidnu pojavu u poretku lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj, koji karakterizira izrazita nestabilnost, uvjetovana, između ostalog, razmrvljenošću stranačkog sustava i disperzivnošću biračkih glasova, što dovodi do nužnosti sklapanja brojnih prijeizbornih, a osobito poslijeizbornih koalicija.

Osim toga, stabilnost izbornih tijela jedinica lokalne samouprave teško se postiže u sustavu u kojem i lokalna izvršna tijela (poglavarstva) i nositelji izvršne funkcije (gradonačelnici, općinski načelnici) ovise o političkoj volji nestabilnih, na koalicijama utemeljenih, lokalnih predstavničkih tijela (gradskih ili općinskih vijeća). Budući da su obje izvršne "poluge" u lokalnim jedinicama na taj način nestabilne, promjenjive i politički ovisne, po prirodi stvari dolazi do stalnih kriza i napetosti, koje upravljačku strukturu lokalne samouprave prikazuju kao izrazito politički nestabilnu.

IX. Učinci razmjernog izbornog sustava za članove lokalnih predstavničkih tijela

Promotre li se opći učinci razmjernog izbornog sustava primijenjenog na izborima za predstavnička tijela svih lokalnih jedinica u Hrvatskoj 20. svibnja 2001, može se ustvrditi da taj sustav potencira izrazito naglašeno "strančarenje" i u najmanjim općinama, koje su opterećene sukobima među političkim strankama, neprekidnim problemima funkcioniranja (u pravilu, predizborno stvorenih, a nakon izbora još i proširenih) stranačkih koalicija u lokalnom predstavničkom tijelu, njegovim stalnim krizama, a time i neizvjesnim i nestalnim položajem gradonačelnika/općinskog načelnika i gradskog/općinskog poglavarstva.

Izraziti "stranačko-politički" karakter lokalnih izbora djelomice izvire i iz činjenice da se lokalni izbori u Hrvatskoj u najvećoj mjeri doživ-

ljavaju samo kao "pripadak" nacionalnih izbora. Glasujući za članove lokalnog predstavničkog tijela u svojoj županiji, gradu ili općini, birači u pravilu izražavaju svoj stav prema stranačkim politikama na nacionalnoj razini. Na taj njihov stav u pravilu ne utječu konkretni politički događaji i konkretni stranački kadrovi u njihovim lokalnim sredinama.

Utjecaj nacionalne politike na stranačke odnose i političku situaciju u lokalnim jedinicama postaje osobito jasan sagleda li se činjenica da su političke stranke u svibnju 2001. godine sklapale lokalne prijeizborne koalicije i prijavljivale koalicijske liste prema modelu "petorke" koja upravlja na nacionalnoj razini (SDP-HSS-HSLS-HNS-LS), odnosno prema modelu trenutne političke opozicije u parlamentu (HDZ-HSP-HKDU, itd.).²⁰ Štoviše, i izvršna vlast nakon izbora formirana je po istovjetnom modelu u najvećem broju lokalnih jedinica, neovisno o tome je li riječ o velikom gradu ili pak najmanjoj općini.

Lokalna i područna (regionalna) samouprava u Hrvatskoj, dakle, pod snažnim je pritiscima i utjecajima stranačkih politika, pretežito formiranih na nacionalnoj razini, a refleksno preslikavanih u lokalnim jedinicama. Svi poslovi lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i cjelokupni javni život stanovnika županija, gradova, pa i najmanjih općina, izrazito su politizirani i opterećeni strančarenjem. Sukladno tome, u Hrvatskoj je od samog početka uvedena i poslije razvijana tzv. "stranačko-politička" lokalna samouprava, u kojoj se lokalni izbori - čiji su rezultati u velikoj mjeri ovisni i povezani s političkim događanjima na nacionalnoj razini - ne mogu u cijelosti smatrati autonomnim političkim procesom, izvorno vezanim uz određeno lokalno podneblje.

Uvažavajući takvo stanje, cjelovito preusmjeravanje razvitka lokalne i područne (regionalne) samouprave u Hrvatskoj prema "nestranačkoj", "ne-političkoj" komunalnoj upravi u ovom trenutku ne smatram

²⁰ Jedine dvije iznimke dogodile su u Gračacu, u kojem je prijavljena prijeizborna koalicijska lista HDZ-HSP-HSLS, odnosno u Brinjama, u kojoj je općini prijavljena zajednička koalicijska lista SDP-HSP (v. tablicu 9).

ostvarivim procesom, jer tom procesu mora prethoditi opsežna, cjelovita i potpuna decentralizacija javne uprave u Hrvatskoj, što je dugotrajan i spor proces, koji je u Hrvatskoj još uvijek u samom začetku.

Zbog svega navedenog smatram da bi se sadašnji razmjerni izborni sustav sa zatvorenim kandidacijskim listama trebao ozbiljno preispitati i što prije zamijeniti primjerenijim sustavom. Razmjerni izborni sustav, naime, ne samo da nije uklonio već je još snažnije naglasio nedostatke prethodnog paralelnog (mješovitog razmjerno-većinskog) izbornog sustava, a istodobno je zatvorio bilo kakvu mogućnost za postupno osamostaljivanje, odnosno za smanjenje utjecaja rezultata nacionalnih izbora na političko-stranačke i druge odnose u lokalnim jedinicama.

O primjerenom izbornom sustavu za izbor članova lokalnih predstavničkih tijela može se raspravljati. Smatram, međutim, da bi se o jednom elementu tog sustava već danas mogla postići jednoglasnost bez prevelike stručne i javne rasprave. Izvjesno je, naime, da bi sljedeći lokalni izbori u Republici Hrvatskoj trebali biti personalizirani.

PRILOG I.

NAZIVI I SKRAĆENI NAZIVI POLITIČKIH STRANAKA
koje su sudjelovale na lokalnim izborima 20. svibnja 2001.

(prema abecednom redu skraćenih naziva)

ASH	-	Akcija socijaldemokrata Hrvatske
DA	-	Dalmatinska akcija
DC	-	Demokrataki centar
DGS	-	Domovinska građanska stranka
DPS	-	Demokratska prigorsko-zagrebačka stranka
DSU	-	Demokratska stranka umirovljenika
HČSP	-	Hrvatska čista stranka prava
HDC	-	Hrvatski demokratski centar
HD	-	Hrvatski demokršćani (- demokršćani)
HDD	-	Hrvatski dalmatinski dom
HDRS	-	Hrvatska demokratska republikanska stranka
HDSS	-	Hrvatska demokratska seljačka stranka
HDZ	-	Hrvatska demokratska zajednica
HGSS	-	Hrvatska građansko seljačka stranka
HKDS	-	Hrvatska kršćanska demokratska stranka
HKDU	-	Hrvatska kršćanska demokratska unija
HND	-	Hrvatski nezavisni demokrati
HNS	-	Hrvatska narodna stranka
HOR	-	Hrvatski obrambeni red
HPS	-	Hrvatska pučka stranka
HR	-	Hrvatski republikanci
HRZ	-	Hrvatska republikanska zajednica
HSLŠ	-	Hrvatska socijalno liberalna stranka
HSP	-	Hrvatska stranka prava
HSP 1861	-	Hrvatska stranka prava 1861
HSRS	-	Hrvatska seljačko radnička stranka
HSS	-	Hrvatska seljačka stranka
HSU	-	Hrvatska stranka umirovljenika

IHSS	-	Izvorna hrvatska seljačka stranka
IDF	-	Istarski demokratski forum
IDS	-	Istarski demokratski sabor
JS	-	Jadranska socijaldemokratska stranka Hrvatske (Jadranski socijaldemokrati)
KSU	-	Kršćanska socijalna unija
LS	-	Liberalna stranka
MS	-	Međimurska stranka
NH	-	Nova Hrvatska
PGS	-	Primorsko goranski savez
PGSU	-	Primorsko goranska stranka umirovljenika
POL	-	Pokret za ljudska prava - stranka ekološki svjesnih građana
PS	-	Podravska stranka
RPS	-	Rapski pučki sabor
SBHS	-	Slavonsko-baranjska hrvatska stranka
SDAH	-	Stranka demokratske akcije Hrvatske
SDBS	-	Srpska demokratska baranjska stranka
SDP	-	Socijaldemokratska partija Hrvatske
SDSS	-	Samostalna demokratska srpska stranka
SDU	-	Socijalno-demokratska unija Hrvatske
SGS	-	Sisačka građanska stranka
SHP	-	Stranka hrvatskog preporoda
SHR	-	Stranka hrvatske ravnice
SNA	-	Stranka nove alternative
SNS	-	Srpska narodna stranka
SPD	-	Stranka pravične demokracije
SRP	-	Socijalistička radnička partija Hrvatske
SU	-	Stranka umirovljenika
ZDS	-	Zagorska demokratska stranka
ZGS	-	AG Zagrebačka stranka
ZPH	-	Zeleni pokret Hrvatske
ZS	-	Zelena stranka
ZSND	-	Zeleni - stranka novog doba

Literatura

1. Hrženjak, Juraj: *Lokalna samouprava i predstojeći izbori u Republici Hrvatskoj* Univerzum, Varaždin, Zagreb, siječanj 1997.
2. *Informacija o rezultatima izbora članova općinskih i gradskih vijeća, Gradske skupštine Grada Zagreba i županijskih skupština*, Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske 1. dio i 2. dio, Zagreb, srpanj 2001.
3. *Jedinstvena evidencija podataka općina, gradova i županija u Republici Hrvatskoj. Pregled podataka o predstavničkim tijelima općina, gradova i županija nakon provedenih lokalnih izbora u svibnju 2001. godine po županijama* Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, Uprava za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, Zagreb, 28. veljače 2002.
4. Nohlen, Diether: *Politološki rječnik. Država i politika*, Biblioteka: Politološki rječnici i leksikoni, Panliber, Osijek-Zagreb-Split, 2001.
5. Omejec, Jasna: *O izbornim sustavima za lokalna predstavnička tijela*, Hrvatska javna uprava, godina 2. (2000), broj 3, Zagreb, 2000, str.389-582.
6. Palarić, Antun/Kopajtlich-Škrlec, Nives: *Lokalni izbori i referendum - zakoni, izmjene zakona, komentari, praksa*, Biblioteka: Zakoni i propisi Republike Hrvatske, Stručna i poslovna knjiga, Zagreb, 1996.
7. *Političke stranke u Republici Hrvatskoj*, 5/2001, HIDRA - Hrvatska informacijsko-dokumentacijska referalna agencija, Zagreb, lipanj 2001.
8. *Temeljna načela i instituti zakona za izbor članova lokalnih predstavničkih tijela (radni papir), prijedlog stručne radne skupine Hrvatskog pravnog centra u Zagrebu* Projekt: Decentralizacija javne uprave, Potprojekt: Lokalni izbori, Arhiv HPC, Zagreb, 27. listopada 2000. (nepublicirano, nekategorizirano).
9. *Zakonom o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave i uprave* Narodne novine, broj 90/92, 69/95, 59/96, 63/96. i 64/00.
10. *Zakon o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave*, Narodne novine, broj 33/2001.
11. *Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi*, Narodne novine, broj 33/2001.

THE ELECTORAL SYSTEM AND THE RESULTS OF THE LOCAL ELECTIONS HELD ON 20 MAY 2001

Summary

In the period from 1992 to 2001, the electoral system for members of the representative bodies of counties, towns and municipalities in the Republic of Croatia was parallel or mixed proportional-majority. By the adoption of the new law on local elections in 2001, this system has been changed into proportional, and based on the closed lists of political party candidates or lists of independent candidates. On 20 May 2001, general local elections were held in the Republic of Croatia. The results of these elections for members of each of 20 county assemblies and for the City Assembly of the City of Zagreb, as well as for councillors in 122 town councils and 423 municipal councils, are presented in this article. After entering into the post-electoral coalition, executive bodies have also been formed, on that basis, in counties (county governors and members of county executive boards have been elected), in towns (mayors and members of town executive boards have been elected) and in municipalities (municipal head executives and members of municipal executive boards have been elected). The analysis has been carried out according to the party membership of individual elected county governors, mayors and municipal head executives. In the end, there is a presentation of those towns and municipalities in which special early elections were held until 28 February 2002, as well as the reasons why they were called.

Analysing general effects of the proportional electoral system applied at the elections for the representative bodies of all local units in Croatia held on 30 May 2001, the author concludes that this system strongly emphasizes "partisanship" even in the smallest municipalities, which are strained by conflicts among political parties, continuous problems in functioning (as a rule, created before the elections, and intensified after the elections) of the party coalitions in local representative bodies, their constant crises, and consequently

the uncertain and unstable position of the mayor/the municipal head executive and the town/municipal executive board.

The marked "partisan-political" character of the local elections mainly derives from the fact that the local elections in Croatia are mostly considered only as an "accessory" to national elections. Voting for the members of local representative bodies in their county, town or municipality, the electors principally express their attitude towards the party policies on the national level. Such attitude, in principle, is not influenced by concrete political events and concrete party personnel in their local surroundings.

Therefore, the author considers that it is not possible to carry out the process of complete redirection of the development of local self-government in Croatia towards "non-partisan", "non-political" communal administration, because this process must be preceded by extensive, complete and full decentralization of public administration in Croatia, which is a long-lasting and slow process, still at the very beginning in Croatia.

Finally, the author concludes that the adequacy of the existing proportional system with the closed lists of candidates for the election of members of local representative bodies should be seriously re-examined, suggesting that the next local elections in the Republic of Croatia should be personalized.

Key words: local elections, lists of candidates, independent lists, political parties, coalitions, party membership of elected candidates, party membership of county governors, mayors, municipal head executives